

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ

Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan

www.uzas.uz

2017-yil 14-iyul №29 (4428)

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ фидойилик ва фаолликка даъват этади

Президент Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, сенаторлар ва сиёсий партиялар вакиллари билан бўлиб ўтган видеоселектор йиғилиши, унда тилга олинган давлат ва жамият ҳаётининг долзарб масалалари миллий тараққиётнинг янги босқичи моҳиятини терең англаш туйғусини уйғотгани билан тарихий аҳамият касб этади. Онгу шууримизни янгилаётган бу жараён ҳаммадан фидойилик ва фаолликни талаб этади.

Шу муносабат билан Юртбошимиз "Бугун замоннинг ўзи барчамиздан, биринчи навбатда, сиёсий партияларнинг вакиллари, депутат ва сенаторлардан мамлакатимизда амалга ошириладиган кенг қўламли ислохотларнинг нафақат иштирокчиси, балки ташаббускори ва асосий ижрочиси бўлиши, бошқаларга намуна кўрсатиши талаб этмоқда", деб таъкидлади.

Ўтган даврдаги фаолият ўзаро мулоқот ва танқидий руҳда таҳлил қилинган йиғилишда сиёсий партияларимиз ўз электоратига берган ваъдаларни, сайловолди дастурларини тўқис бажармаётгани, ҳанузгача мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётида, фуқаролар он-ида мустаҳкам ўрин эгаллай олмаётгани рўй-рост айтилди. Партия фракциялари томонидан устувор мақсад ва вазифаларни амалга оширишга қаратилган аниқ тақлиф ва ташаббуслар деярли сезилмаётгани, ҳеч кимга фойдаси бўлмаган мажлислар соатлаб давом этаётгани, танқидий таҳлил ўрнига майда масалалар билан ўралашиб, долзарб муаммолар ечимни четда қўлиб кетаётганига баҳо берилди.

Давлатимиз раҳбари сиёсий партияларда ақсарият ҳолларда ўткир ва оғир муаммоларнинг ечими устида ишлаш ўрнига, "озгина вақт ўтса, бу масала ўзи ҳал бўлади", "бу — Ҳукуматнинг иши", деган қарашлар, "сен — менга тегма, мен — сенга тегмайман", деган эскича кайфият ҳам йўқ эмаслигини айтиб, бундай лоқайдлик шиддат билан ривож-

ланиб бораётган бугунги замондан орқада қолишга олиб келади ва бунга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди, деб таъкидлади. Ҳақиқий демократия мактабига айланиши керак бўлган парламент минбарига ҳар бир партия фракциясининг ҳақиқий қиёфаси ва позицияси аниқ намоён бўладиган чинакам баҳс-мунозара, принципиал тортишувлар йўқлиги, сиёсий партиялар фаолиятида аҳоли билан мулоқот, оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлик етарли эмаслигига эътибор қаратилди.

Юртбошимиз тadbirkor ва ишбилармонлар, фермерлар, хусусий мулк, жумладан, интеллектуал мулк эгаларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қиламан, деб майдонга чиққан Либерал-демократик партиясининг давлат ва жамият ҳаётидаги ўрни ва иштироки, амалий таъсири аниқ сезилиши, ташаббускор ва фаол бўлиши зарурлигини таъкидлади. Халқ демократик партияси пенсионерлар, кам таъминланган аҳоли қатламлари манфаатларининг ҳимояси. Бироқ ногиронларни протезлар, инвалидлар аравачалари билан таъминлаш, уларнинг турар-жой ва маъмурий биноларга кириб-чиқиши, метро ва автобуслардан бемалол фойдаланиши учун пандуслар ва платформалар қуриш каби масалаларда, умуман, ушбу социал тоифанинг талаб ва эҳтиёжлари, қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлашда талайгина камчилик ва муаммолар

мавжуд. Йиғилишда «Миллий тикланиш» партияси маънавий меросимиз ва қадриятларимизни тиклаш, уларни янада бойитишни ўз олдига вазифа қилиб қўйганига қарамай, Ўзбекистоннинг янги тарихини яратиш жараёнида иштирок этмагани, «Адолат» социал-демократик партияси вакиллари эса, ижтимоий адолат, илм-фан, таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш соҳасида аҳоли манфаатларини ҳимоя қилишни мақсад қилган бўлса-да, ёш олимлар билан учрашиб, уларнинг дардини эшитиб, муаммоларини ечиш бўйича амалий тақлифлар бермагани, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини такомиллаштириш бўйича ўз фикри ва муносабатини баён этмагани ҳам тилга олинди.

"Бугун замоннинг ўзи сиёсий партияларнинг иш услубини тубдан ўзгартириш, уларнинг аҳоли, электорат билан мулоқотини тизимли йўлга қўйишни талаб этмоқда. Энди "мурабб ётган" сиёсий партиялар уйғониши лозим. Улар баландпарвоз гапларни четга суриб, аниқ амалий ишлар билан одамларимиз, сайловчилар ишончини қозониши, уларнинг қалбидан жой олиши керак", деб таъкидлади Юртбошимиз. Йиғилишда давлатимиз раҳбари томонидан депутатларнинг савияси ва обрў-эътиборини кўтариш, мамлакатимизда юксак малакали депутатлар корпусини шакллантириш, шунингдек, намунали кенгашлар фаолиятини кенг ёритиш мақсадида улар ҳақида ҳужжатли фильмлар, оммавий ахборот воситаларида турли материаллар, хусусан, "Намунали депутат" рубрикаси остида кўрсатувлар тайёрлаш, Олий Мажлис, вилоят ва туманларда фаолият кўрсатаётган намунали депутат-

ларнинг иш услуби ҳақида рисолалар, ёш депутатлар учун тегишли қўлланмалар чиқариш, Олий Мажлис палаталари ва маҳаллий халқ депутатлари кенгашларида муносиб фаолият кўрсатган, бошқаларга ўрнак бўлган, ватанпарвар ва фидойи депутатлар ҳақида "Эътиром китоблари"ни ташкил этиш, собиқ ва амалдаги депутатлар, сенаторлар ўртасида ўзаро тажриба алмашиш, дўстона мулоқот ўрнатиш, кўп йиллар меҳнат қилган халқ вакилларига ҳурмат-иззат кўрсатиш мақсадида "Депутатлар клубини" ташкил қилиш юзасидан муайян тақлифлар билдирилди.

Дарҳақиқат, халқимиз ва давлатимиз тараққиётининг ҳозирги янги босқичига ҳисса қўишни, эл-юртимизни ўзимиздан рози қилиб, Ватан ва халқ манфаатлари билан яшашни ният қилган эканмиз, мамлакат ҳаётида кечаётган жараёнларга лоқайдю берафқ бўлмаслигимиз, фикрлар хилма-хиллиги ва баҳс маданиятини шакллантириш, таълим савияси ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш, бинобарин, бу жараёнларда нафақат иштирокчи, балки ташаббускор ва асосий ижроочи бўлиш чинакам фуқаролик бурчимиз эканини чуқур идрок этадиган вақт келди. Сиёсий партиялардан сўзга чиққан депутатлар ҳамда вилоятларнинг орақли йиғилишда иштирок этган Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятларнинг вакиллари Президентимиз томонидан кун тартибига қўйилган долзарб масалалар юзасидан ўз фикрларини билдириб, халқ ишончини оқлаш учун ташаббускор ва амалга ошириладиган кенг қўламли ислохотларнинг фаол ижрочиси бўлишга ваъда бердилар.

М.АБДУЛЛАЕВ

ФИДОЙИНИ БЎЛГАЙМИЗ СЕНИ, ЎЗБЕКИСТОН!

ПАРВОЗ ДАВОМ ЭТАДИ

"Фидойини бўлмаймиз сени, Ўзбекистон" шиори остида сўлим Ўрикисойда ўтказилган Республика ёш ижодкорларининг Зомин семинари якунига бағишланган тантанали анжуман бўлиб ўтди. Тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси, Халқ ёзувчиси Мухаммад Али Юртбошимиз ташаббуси билан ташкил этилган Зомин семинарининг ижодий машғулотлари муваффақиятли якунлангани, уч кун давомида юксак даражада ташкил этилган семинар жараёнида ҳар бир иштирокчи давлатимиз раҳбарининг адабиётга эътибори ва ёшларга ғамхўрлигини чин юракдан ҳис этгани таъкидланди.

Тадбирда сўзга чиққан Худойберди Тўхтабоев, Махмуд Тоир, Шухрат Ризаев, Сувон Мели, Ултам Мирзаёв, Абдуқамол Йўлдошев, Бегийим Холбекова, Ҳаётхон Ортиқбоева, Меҳрибон Абдурахмонова адабий жанрлар бўйича шўба-

ларда олиб борилган машғулотларнинг натижалари, таҳлил этилган ижод намуналарининг бадиий савияси, чинакам адабиёт заҳматкашларини вояга етказиш йўлида бажарилиши лозим бўлган амалий ишлар борасида фикр-мулоҳазаларини билдирилди.

Семинарда иштирок этган ёш ижодкорлар номидан Абдулла Шарафиддинов ва Сарвиноз Саксонова сўзга чиқиб, ёшларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрлик, билдираётган ишонч учун Президентимизга миннатдорлик изҳор этдилар.

Семинар иштирокчиларига Президент савгалари, Ёзувчилар уюшмаси сертификатлари, "Ижод" жамоат фонди китоблари ва Жиззах вилояти ҳокимлигининг мукофотлари топширилди.

➔ 6 Рустам МУСУРМОН

Биз мамлакатимиз тарихининг янги даврига қадам қўйдик. Адабиётга, маънавиятга бўлган эътибор бугунги кунда ҳар қачонгидан ҳам юксак даражага кўтарилаётганига гувоҳимиз. Мухтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси ва тақлифи билан Наманган шаҳрида водийда ягона бўлган "Ибрат" мажмуаси бунёд этилаётгани бунинг ёрқин исботидир. Мажмуа хиёбон, музей, хорижий тилларни ўрганиш мактаби каби маърифий муассасаларни ўз ичига олаётгани кўп тилларни билган, жаҳоннинг аксар халқлари ёзувидан хабардор бўлган адиб руҳига, айниқса, ҳар жиҳатдан мувофиқ. Яқинда Наманганга ташрифи давомида Юртбошимиз мазкур мажмуанинг бунёд этилиши жараёни билан танишиди ва буюк адабни хотирлар экан, унинг Ибрат тахаллусини танлаши бежиз бўлмаганини, бу улуг сиймо бугунги кунда ҳам барчамизга ҳар жиҳатдан ибрат бўла олишини алоҳида таъкидлади.

ИБРАТ ЗАКОСИГА ЭҲТИРОМ

Миллатнинг миллатлигини белгилочи бош мезон унинг тили ва адабиёти экани аён. Зеро, тил миллатнинг мавжудлик шарти бўлса, бадиий адабиётда унинг бошқа ҳеч бир халққа ўхшамайдиган фидолиги, сийрати, руҳияти ақс этади. Неча минг йиллар давомида шаклланган яшаш тарзи, ҳаётининг мазмунига айланган фазилатлари тажассум топади. Тарих шохид: тилидан, адабиётдан айрилган миллат ўзligидан ҳам маҳрум бўлади. Таназзулга юз тутайди, миллат сифатидagi қиёфасини бой беради. Замоннинг бугунги шитоби, дунёни тобора кенг қамров билан тасарруфига олаётган глобаллашув

шиддати, қадриятларни бамисоли оч аждаҳодек ўз қомига тортаётган оммавий маданият таҳдиди шароитида ўзлигини асраб қола билиш камданкам миллатга насиб этаётгани сабаби ҳам шунда. Бунинг учун миллатнинг томири адабиёт аталган асл сарчашмадан сув ичиши, маънавияти адабиёт деб номланган ўқ илди-зидан узилмаган бўлиши зарур. Эътироф этиш керак: муайян миллатнинг даражаси унинг адабий-эстетик тафаккури миқёсидан баландга кўтарилмайдиган. Ўзбекининг энг катта бахти — буюк мутафаккир шоиру адиблари адабнинг кўплигидир. Халқимизнинг толеи баланд экани — бе-

назир ижодкорларни ҳеч бир халқдан қарз олишга эҳтиёжи йўқлигидир. Исроқон тура Ибрат миллий уйғониш даври ўзбек адабиётининг ана шундай беназир сиймоларидан. Савол туғилади: давлатимиз раҳбари нима учун улуг мутафаккир меросига бу қадар катта эътибор қаратмоқда? Биз Исроқон Ибрат меросини қайси жиҳатларини чуқур ўрганишимиз, ўсиб келаётган ёш авлод қалбу шуурига қай бир фикрларини терең синдиришимиз керак? Бу беназир ижодкор сийратидagi, асарларидаги қайси фазилатлар бугунги замонамиз учун ҳам қадри ва азиз?

Давоми учинчи саҳифада.

БУ БИР БОҒКИ, ЭЪТИБОРДАН ЯШНАЙДИ!

Ўзбекистонда чорак асрлик мустақил давлатчилик йўналишида амалга оширилган кенг қўламли ислохотлар яхши самара берди. Айни пайтда бу борадаги ишлар таҳлили келгуси ҳаётимизни мутлақо янги ҳаётга ва тамойиллар асосида қуришни тақозо этмоқда. Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан ишлаб чиқилган 2017—2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ана шу замон талабига муносиб жавоб дейиш мумкин. Мазкур ҳужжатда давлат ва жамият бажарадиган барча стратегик сарф-харакатлар ёшларни ўйлантираётган долзарб муаммолар, уларнинг тақдирига бевоқифа дахлдор масалаларни адолатли ҳал қилиш тамойилига бўйсундирилгани унинг феноменал хусусиятидир.

Давлатимиз раҳбари "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг IV қурултойида бугунги кунда ҳаёт-мамот масаласи ҳисобланган ёшлар тақдирини, уларнинг мақсад-муддаолари, орзу-ниятларини рўйбга чиқариш борасидаги ишларни танқидий баҳолаб, бугун тегишли ҳулосалар чиқаришга муҳим эканини ўқитди. "Тарбия қанча мукаммал бўлса, халқ шунча бахтли яшайди", деган ҳаётий ҳақиқатни ўртага ташлади. Бу бежиз эмас. Чунки, дунёда тобора бешафқат тус олаётган диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноконуний миграция, "оммавий маданият" каби хавф-хатарлар одамлар эътиқодига, жамиятда қарор топган қадриятларга путур етказяпти.

Бундай мураккаб вазиятда мамлакат ёшларининг бугунги куни ва эртанги тақдирини ҳар бир уйғоқ инсонни,

ватанпарвар ва фидойи раҳбарни ўйлантириши, жиддий ташвишга солиши табиий.

Ўзбекистон ёшларининг бахтига бугун ана шундай фидойи, жонқувар шахс — Президент уларга ҳақиқий таянч ва суянч бўлиб, оталарча ғамхўрлик кўрсатяпти. Мамлакат ёшларининг қурултойида иштирок этиб, улар билан очик ва самимий мулоқот қилар экан, давлат раҳбари юртимизда қамол топаётган ҳар бир ўғил-қизнинг ўй-ташвишлари, мақсад-муддаолари билан алоҳида қизиқди. Ёшларни эшитиш, уларнинг ҳаётий интилишлари, ён-атрофдаги воқеа-ҳодисаларга муносабатига эътибор қаратиш қандай катта ижтимоий аҳамият касб этишини амалда кўрсатиб берди.

Давоми иккинчи саҳифада.

ОДАМИЙЛИК ҚАСРИ

Мамлакатимиз Президенти жорий йилга "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили" деб ном берганлари боис "халқ" сўзи муқаддас байроқдек қалқиб чиққан айни кунларда юртдошларимиз ҳаёти, ҳаёлларида буюк бир уйғониш палласи бошланаётгандек. Гўёки ҳар кун, ҳар ҳафта элимизни халқ бўлиб бирлашишга, бирлашиб қудратли бўлишга, бир-биримизга шунчаки замондошлик, ҳам-

туал қабулхона фаолият олиб бораётгани ва одамларнинг муаммоларини, муҳожирларини тинглаб, ҳал қилаётгани, мамлакатимиз бўйлаб очик мулоқотлар, сайёр қабуллар ўтказилиб юртдошларимиз юрагига мадор, тилагига қанот бўлаётгани кўнгилмизга илиқлик бахш этади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг Фуқаролар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, жисмоний ва юридик шахсларнинг муҳожирлари билан ишлашни назорат қилиш ва мувофиқлаштириш хизмати масъул ходимлари бошчилигидаги республика ишчи гуруҳи аъзоларининг Хоразм вилоятида ўтказган сайёр қабуллари ҳам халқимизнинг давлат сиёсатига ишончини мустаҳкамлайдиган, айни пайтда инсон сифатида қадрини ҳис қилиб, қадрини оширадиган чора-тадбирлардан бири бўлди.

Яхши ният билан воҳага кириб борар эканмиз, вилоятнинг шахар ва қишлоқларидаги файзли ўзгаришлар диққатимизни тортади. Хиёбонлар, йўللار, кўприклар, меҳмонхоналар, замонавий турар жойлар...

Давоми иккинчи саҳифада.

2017 йил — ХАЛҚ БИЛАН МУЛОҚОТ ВА ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ

Мактубларда ҳаёт нафаси

Газета — ҳаётий жараёнларга фаол муносабат ақс этадиган, одамлар кўнглидаги ўй-фикрини бошқалар билан ўртоқлашадиган, ўзаро фикрлашадиган ўзига хос жамоат минбари. Айниқса, "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили"да юртдошларимизнинг мамлакат ҳаётида кечаётган барқарор ижтимоий жараёнларга муносабати янада фаоллашиб бормоқда. Турмушда рўй бераётган ўзгаришлар, муҳим воқеалар, долзарб янгиликлар кўпчиликини берафқ қолдирмаётганини тахририятнинг ижтимоий ҳаёт бўлимига муш-

тарийлардан келаётган хат-хабар, мақола ва суҳбатлар ҳам яққол ифода этади. Газетхонларнинг мактубларидан саралаб тайёрланган ушбу мақолалар мавзуси рангбаранг. Улар бугунги озод ва обод турмуш, тинч ва фаровон ҳаётимиз ҳақидаги халқимиз шукронаси, айрим ижтимоий-маънавий муаммолар юзасидан айтмаса бўлмайдиган тақлиф ва мулоҳазалар сифатида ҳам кўпчиликини берафқ қолдирмайди, деган умиддамиз.

➔ 2 Ижтимоий ҳаёт бўлими

Бошланиши биринчи саҳифада.

Президентимизнинг Хоразм вилоятидаги Халқ қабулхоналарига келиб тушадиган мурожаатларнинг бирортаси эътибордан четда қолаётгани йўқ. Айниқса, сайёр қабуллар давомида кўп муаммолар масалалар тезда ўз ечимини топтомоқда. Ҳар бир мурожаат, сўров орқасида бир инсон, бир оила тақдирини тургани инобатга олиниб, жиддий ёндашув натижасида муаммоларнинг аксарияти ижобий ҳал этилмоқда. Қолган қисми ижро учун назоратга олинмоқда.

Биз Халқ қабулхонаси мадалидан баҳраманд бўлган, ҳаётида яхши кунлар бошланган бир қанча юртдошларимиз билан юзма-юз мулоқотда бўлишдик.

— Паҳлавонлар маҳалласида яшаймиз. Аждодимда ҳам паҳлавонликка орзумандлар бўлган, — дея гап бошлайди 31 ёшли Нодира Полвонова. — Ота-онанинг бир

лиги ҳам дил беришнинг бир ифодаси бўлса, ажабмас.

Аҳоли билан мулоқотларда яна бир ҳақиқат ҳам юзага чиқди: одамлар Халқ қабулхоналари ташкил бўлгунга қадар ҳам мурожаатлари билан бир неча эшикларни қоқишган. Лекин, қоққан эшикларни очилвермагач, мансаб курсисиди «тўралар» уларга қулоқ тутмагач, Юртбошимиз эътиборидидаги халқ қабулхоналаридан адолат исташган.

Хонқа туманининг Новхос қишлоғидан Эргаш Отажонов парранда боқиш, хусусий тadbиркорлик билан шуғулланиш мақсадида Миллий банкнинг Хонқа тумани бўлимига кредит олиш учун (талаб қилинган ҳужжатларни қўшиб) ариза ёзган. Лекин иши ҳа деганда олға босавермаган.

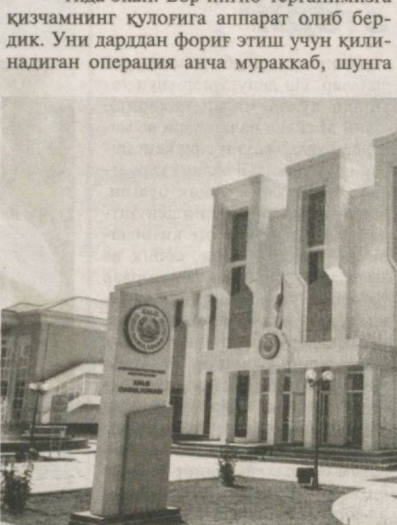
— Халқ қабулхонасига — унинг мудираси Замира опага эрталоқ келсам бўларкан. Уларнинг аралашуви билан кредит бўлимадилар қимирлаб қолишди. Беш мил-

келдик. Операция учун туманимиз ҳоқими маблаг ажратиб берди, — дея хурсанд бўлди Мукаддасхон.

Умуман, бошқа ҳазорасплик аризулар суҳбатида ҳам тумандаги Халқ қабулхонасининг номини ҳурмат билан тилга олинади. Юртимизнинг чекка ҳудудларида ҳам Юртбошимизнинг: “Халққа қайиш, халқдан узилма!” деган доимий даъватларини ихлос билан адо этаётган фидойи инсонлар қўпчилигини сундик.

Баъзи суҳбатлардан кўнглинг тоғдек кўтарилса, бошқа бир гурунларда ўша тоғдан бир тош гурсиллаб қулайди. Ҳазорасплик Ҳафиза Раззоқова 3 ёшли Чаросхон қизининг ногиронлиги учун ҳужжат тўғрисидаги туман ижтимоий таъминот бўлимига борса, иш биттиришчилар таъмагирлик қилишибди. Ойназор зирагини сотиб, таъмагирларнинг нафс ўпқонига ташлабди.

— Лекин Халқ қабулхонасига келганимда бу ноҳақликка чидай олмадим, айтиб бердим. Бу гап ҳоқимимизга етди, таъмагирлар жазосини олди. Зирагининг пулини ҳам қайтариб беришди. Иллат дилбандимнинг қулоғида экан. Бор йиғиб-терганимизга қизчамнинг қулоғига аппарат олиб бердик. Уни дарддан фориг этиш учун қилинадиган операция анча мураккаб, шунга

яраша тўлови ҳам каттагина экан. Уйдагила яшаб турган ҳоли-жойимизни сотсак, керакли маблағни тўплай оламиз, деб ташвишга тушиб қолишганди. Халқ қабулхонасига кўмак сўраб келдим. Туман ҳоқими ҳам қабулхонада экан. “Ўзинг ҳали бола экансан-ку, қизим. Боланинг дардида юрибсанми. Кўзингни ёшнинг арт, йиллаб ғам чекма. Албатта, қизалоқнинг дардида шифо топилади. Керакли маблағни йиғамиз”, дедилар. “Халқ қабулхонаси” биносидида ёзувлар ёнига “Одамийлик қасри” деган сўзларни қўшиб қўйгим келди. Юрагимда умид уйғонди. Чаросхоннинг дарддан фориг бўлишига ишона бошладим...

Фақат ҳазорасплик Ҳафиза Раззоқова эмас, тумандаги сайёр қабул пайтида Президентимиз совғаси — тикув машинасини олиб, аллақачон эҳтиёжга яратилган, келгусида тadbиркор бўлишга бел боғлаган Назира Давлатова каби қўплаб юртдошларимиз “ишонч”, “ишонамиз”, сўзини тез-тез тилга олишди. Назирахонга ана шу ишонч “Мен, албатта, тadbиркор бўла оламан” деган умид берибди. Одамларда эътиқад ишонч уйғотиш — бу Халқ қабулхоналарининг яна бир улкан хизмати.

Ишонч — ҳукумат ва халқ орасидаги кўприк. Ишонч — яшашга, ҳаёт мураккабликларини енгиб ўтишга куч-қудрат берувчи дўстнинг, ҳамкорнинг. Ишонч — сени адолатга, ҳақиқатга бораб турувчи мустақкам қалқон.

Мунаввара УСМОНОВА,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюмчаси аъзоси

Мактубларга ҳаёт нафаси «ҲАКИМ АТО ТЕРҒОН ЎТИНЛАР...»

Зиёрат кўнглини поклайди, деган ўғитда теран маъно бор. Улуг зотларнинг қадамжоларини зиёрат қилиш, уларнинг ҳаёт йўли, ибратомус ҳикматларидан баҳраманд бўлиш қалбларга нур улашади.

Мустақиллик йилларида Биринчи Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида Баҳовуддин Нақшбанд, Хожа Аҳмад Яссавий, Имом Бухорий, Зағни ота каби табаррук зотлар, азиз авлиёларнинг ёдгорликларини обод қилиш борасида улкан ишлар амалга оширилди. Яқинда Президентимиз Шавкат Мирзиёев Шайхонтоҳур туманига ташриф буюрганида Аҳмад Яссавий бобомизнинг набиралари “Сузуқ ота” макбараси ва жоме масжидида бўлиб, истиқлол йилларида кенг қўламда давом эттири-

лаётган хайрли аъналар асосида мазкур маъмурий обидани ҳам қайта таъмирлаш, атрофини ободонлаштиришга эътибор қаратганини кўриб, эшитиб, ниҳоятда хурсанд бўлдик. Чунки аждодларимиздан ўтиб келаётган қадриятлар, бой маънавий меросни чуқур ўрганиш, тарихий қадамжоларини обод ва бус-бутун ҳолда

Мустақиллик йилларида Биринчи Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида Баҳовуддин Нақшбанд, Хожа Аҳмад Яссавий, Имом Бухорий, Зағни ота каби табаррук зотлар, азиз авлиёларнинг ёдгорликларини обод қилиш борасида улкан ишлар амалга оширилди. Яқинда Президентимиз Шавкат Мирзиёев Шайхонтоҳур туманига ташриф буюрганида Аҳмад Яссавий бобомизнинг набиралари “Сузуқ ота” макбараси ва жоме масжидида бўлиб, истиқлол йилларида кенг қўламда давом эттири-

лаётган хайрли аъналар асосида мазкур маъмурий обидани ҳам қайта таъмирлаш, атрофини ободонлаштиришга эътибор қаратганини кўриб, эшитиб, ниҳоятда хурсанд бўлдик. Чунки аждодларимиздан ўтиб келаётган қадриятлар, бой маънавий меросни чуқур ўрганиш, тарихий қадамжоларини обод ва бус-бутун ҳолда

Мустақиллик йилларида Биринчи Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида Баҳовуддин Нақшбанд, Хожа Аҳмад Яссавий, Имом Бухорий, Зағни ота каби табаррук зотлар, азиз авлиёларнинг ёдгорликларини обод қилиш борасида улкан ишлар амалга оширилди. Яқинда Президентимиз Шавкат Мирзиёев Шайхонтоҳур туманига ташриф буюрганида Аҳмад Яссавий бобомизнинг набиралари “Сузуқ ота” макбараси ва жоме масжидида бўлиб, истиқлол йилларида кенг қўламда давом эттири-

Сунондик МУСТАФОЕВ,
фахрий журналист

ОДАМИЙЛИК ҚАСРИ

кўзи доим фарзандида бўлсин, деганлар ҳақ экан. Озгина бепарволик ҳам фарзанди аржумандининг тақдир зарбаларига дуч қилар экан. Уй таъмири учун олиниб, чуккурга ивиштиб қўйилган қайнаб турган оҳақка 5 ёшли ўғлим Шаҳзодбек тушиб кетди. Эрим уста, ёғоч тарашлайдиган ускунада бармоқлари кесилиб ногирон бўлиб қолган. Кўп уриниш ва муолажалардан сўнг Шаҳзодбекнинг ҳаёти сақлаб қолинди, аммо у ҳам даласига тақдирдош бўлди, чопқиллаб юрадиган оёқлари ҳаракатдан қолди.

Уч ой давомида она ўғлини ҳаётга қайтариш учун оиладаги бор биситини сарфлади. Тўшакка михланиб қолган ўғилчасининг мунчодек кўзларига қараб онаизорнинг юраги эзиларди. Шундай руҳий изтироб ичида Хонқа туманидаги Халқ қабулхонасига мурожаат қилди. Ўша куннинг ўзидаёқ унинг аризи ҳолига жиддий эътибор қаратилди. Халқ қабулхонасининг даъвати билан Хоразм вилояти марказий шифохонаси бош врачси Баҳодир Исмоилов, куйиш ва пластик жарроҳлик бўлими мудирси Омон Маматжонов ва бошқа шифокорларнинг саъй-ҳаракати, бепул муолажалари тўғрисида Шаҳзодбек оёққа турди.

— Гоғил бандаимиз-да, ота-она истаги билан яқин қариндош — тоғамнинг қизига уйлانган эдим, — дейди шу тумандаги Сарпоён қишлоғида истиқомат қилувчи Шоназар Ражабов. — Икки нафар фарзандимиз ёруғ дунёни кўришдан бебаҳра бўлиб тутилди. Уларнинг қисматида ўзимни айблаб, алои тамом бўлсам, тақдир меннинг хатоим учун яна бир жазо ҳозирлаган экан. Неварам ҳам шу дард билан дунёга келди. Азизбек ҳозир Хива шаҳридаги кўзи ожизлар мактабидида таҳсил олади. Китоб ўқишга ҳавасманд. Тасвирий санъатдан ҳам хабари бор. Уни мактабига олиб бориш, китоб ва бошқа анжонлар билан таъминлаш учун Хива шаҳрига уч-тўрт транспорт алмашиб боришга тўғри келади. Моддий аҳволимиз яхши эмас. Барча армонларимиз Азизбекда ушласин, деб бутун оиламиз билан ҳаракатламиз. Лекин кўпчилигимиз кўзи ожиз бўлганимиз боис муаммо туғилмаверди...

Туман Халқ қабулхонаси ёрдами билан Ражабовга ўшаган ногиронлар(фарзандлари) логика куйиб у кишининг ҳам кўзлари ожиз бўлиб қолган(га), уларни етакловчиларга “Бунёдйўловчи ташвиш” МЧЖнинг туманлараро қатнайдиган автобусларида бепул юришлари учун қарор чиқарилди. Қўларига гувоҳнома ҳам берилди.

Йўл инсонни орзу қилган манзилга етказиб, дийдорга эриштиради. Шунинг учун элимизда “Йўл берганга дил бер”, деган нақл бор. Шоназар оғанинг миннатдорчи-

лион сўмлик имтиёзли кредит олдим, насиб қилса уларнинг юзини ерга қаратмайман, — дейди иши юришиб кетганидан хурсанд Эргаш Отажонов.

Ҳазорасп Хоразмнинг қадим масканларидан бири. Ривоятларга кўра, бу ҳудуд мингта учар от ўлкаси сифатида эътироф этилган. Бугунги кунда Ҳазорасп турли русумдаги автомобиллар, минглаб темир тулпорлар ўлкаси сифатида донг таратмоқда. Инсон ўзи яшайдиган ҳаётнинг бир бўлагига айланади. Кечагина тижорат аҳли, деб тилга олиннадиган ҳазораспликларнинг бугунги яшаш тарзи, дунёқарашини ўзгача.

Лекин элчилик-да. Мингта бағри бутуннинг орасида барибир битта кўнгли камчи ҳам бўларкан. “Бўстон” қишлоғида яшовчи Ҳожабарби Худойбергенова қисмат кўнглига камлик ташлаган шундай эътибордан бири. Ўз фарзандлари қатори бевақт вафот этган укасининг ҳам фарзандларини қўшиб боқаётган бағрикенг аёл Халқ қабулхонасига туғма юрак нуқсонини билан туғилган неварасини жарроҳлик йўли билан даволатиш учун кўмак сўраб келган.

— Мурожаат қилганимдан кейин туманимиз ҳоқими Ўқтамбой Ургановнинг маслаҳати билан неварамни Ўрганчадаги шифокорларга кўрсатиб келишни маслаҳат берди. Сўнгра операция учун ҳоқим 11 миллион сўмдан зиёд ҳоқимий маблағи топдириб берди. Яқинда неварам операция бўлади. У аълочи, синф сардори. Ҳамма фандан “аъло” баҳога ўқийди. Насиб қилса, соғайиб, улғайиб мурувватли инсонларнинг берган кўмагини юртига қўпайтириб қайтаради, — дейди қомил ишонч билан Ҳожабарби ая.

Яна бир суҳбатдошимиз — “Пичоқчи” қишлоғидаги Мўтабар Абдуниёзова эса ўғли Шоҳжаҳон учун унинг отасидан алимент ундира олмай Халқ қабулхонаси раҳбари Азамат Бобожонова қабулига келган экан. Ёлғиз фарзанд боқаётган аёлга қонуний равишда алимент ундириб берилибди. “Саноят” қишлоғида яшовчи Мукаддас Тўраевнинг қариндоши билан турмуш қургани боис унга фарзандидан бири ногирон бўлиб туғилган. Қўндоқхоннинг оёқ-қўли ишламайди. Аммо акция тиниқ, катталардек фикрлайди. Бувиси ва онасидан эшитган ҳамма эрталарни ёд олган. Ким ёнига қўриб ўтирса “Мен қачон юраман, қачон қўларим билан нон ушлаб ейман? Агар қўларимга жон кирса, рўзқа тутишни ўрганиб олсам, эрталар ёзам...” дейди.

— Халқ қабулхонаси аралашуви, туман ҳоқими ғамхўрлиги билан пойтахтга бориб малакали шифокорлар назоратидан ўтиб

яраша тўлови ҳам каттагина экан. Уйдагила яшаб турган ҳоли-жойимизни сотсак, керакли маблағни тўплай оламиз, деб ташвишга тушиб қолишганди. Халқ қабулхонасига кўмак сўраб келдим. Туман ҳоқими ҳам қабулхонада экан. “Ўзинг ҳали бола экансан-ку, қизим. Боланинг дардида юрибсанми. Кўзингни ёшнинг арт, йиллаб ғам чекма. Албатта, қизалоқнинг дардида шифо топилади. Керакли маблағни йиғамиз”, дедилар. “Халқ қабулхонаси” биносидида ёзувлар ёнига “Одамийлик қасри” деган сўзларни қўшиб қўйгим келди. Юрагимда умид уйғонди. Чаросхоннинг дарддан фориг бўлишига ишона бошладим...

Фақат ҳазорасплик Ҳафиза Раззоқова эмас, тумандаги сайёр қабул пайтида Президентимиз совғаси — тикув машинасини олиб, аллақачон эҳтиёжга яратилган, келгусида тadbиркор бўлишга бел боғлаган Назира Давлатова каби қўплаб юртдошларимиз “ишонч”, “ишонамиз”, сўзини тез-тез тилга олишди. Назирахонга ана шу ишонч “Мен, албатта, тadbиркор бўла оламан” деган умид берибди. Одамларда эътиқад ишонч уйғотиш — бу Халқ қабулхоналарининг яна бир улкан хизмати.

Ишонч — ҳукумат ва халқ орасидаги кўприк. Ишонч — яшашга, ҳаёт мураккабликларини енгиб ўтишга куч-қудрат берувчи дўстнинг, ҳамкорнинг. Ишонч — сени адолатга, ҳақиқатга бораб турувчи мустақкам қалқон.

Мунаввара УСМОНОВА,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюмчаси аъзоси

ЕЛКАМДАН ТОҒ АҒДАРИЛДИ

Халқ қабулхоналари институти бугун чин маънода жамиятнинг кўзгусига айланди. Уларга мурожаат қилаётган ҳамюртларимиз давлат идоралари раҳбарлари билан очик мулоқотга киришди. Бунчи яқинда Яқасарой туманидаги Халқ қабулхонасига шикоят билан мурожаат қилганимда яна бир қарра ҳис қилдим. 2004 йили қўшинимизнинг кичикроқ томонқаси бор ховлисини сотиб олдим. Ҳамма муаммоларим шундан кейин бошланди. Уйни сотиб олишга олдим-у, ҳужжатларини расмийлаштириш азобга айланди. Сабаби, мен сотиб олган уй қизил чизикка тушган экан. Уни сотишга ҳам, таъмирлашга ёки қурилиш қилишга ҳам ҳақнинг йўқ, дейишди. Хуллас, бош урмаган эшигим, қатнамаган ташкилотим қолмади. Барчаси ниманидир рўқач қилади, уй эгасини топиб келишимни талаб қилишди. Менга уйини сотган кўшим эса кўчиб кетган.

Бахтимга Халқ қабулхонаси очилдию дардимни тинглайдиган ҳам топилиди. Апрель ойида Яқасарой туман Халқ қабулхонасига мурожаат қилдим. Май ойида ижобий жавоб олдим. Ермулк тасарруфимга ўтди. Бир сўз билан айтганда, уйнинг ҳақиқий эгасига айландим. 13 йиллик сарсон-саргардонликка чек қўйилди. Елкамдан тоғ ағдарилгандек бўлди. Ўзимни мусофир эмас, шу шаҳарнинг ҳақиқий фуқаросидек ҳис қила бошладим. Чунки инсоннинг ҳаётида бирор муаммо пайдо бўлса, тинч яшашга ҳалақат бераверади, кўнглингизга чирок ёқса ёришмайди.

Миннатдорлик

Халқ қабулхонасидида турли масалалар билан мурожаат қилган ҳамюртларимизнинг юз-кўзларида қувонч, миннатдорликни кўрдим. Бугун бу масалалар ҳалқимиз учун суянч тоғи бўлмоқда. Эзгу ният, эзгу тилак, эзгу амал билан ҳаракат қилаётган ҳар бир элдошнинг ҳаётидан мамнун бўлиб яшашига омил бўлмоқда. Президентимизнинг давваткор сўзлари Халқ қабулхоналарида йирик ҳарфлар билан ёзиб қўйилган: “Инсонларнинг дарду ташвишларини уйлаб-йашаб — одамийликнинг энг олий мезонидир”.

Мен, аввало, халқни рози қилиш учун Президентимиз гоёси асосида ташкил этилган Халқ қабулхоналари ва Виртуал қабулхонада фаолият олиб бораётган барча кишиларга, шу жумладан, Яқасарой туман Халқ қабулхонаси мутахассиси Хондмир Мирсоатовга ўз ташаккуримни билдирмоқчиман. Чунки бу йиғитнинг ширин сўзи, ўз ишига масъулият билан ёндошиши кўпчиликнинг оғирини енгил қилмоқда, уларнинг қалбидида шу Ватан учун сидқидилдан хизмат қилиш ҳиссини уйғотмоқда. Ахир, инсон кўнглини шод қилишдан улуг иш борми? Буюк шоиримиз Алишер Навоий ҳазратлари айтганидек, кўнгли синиқ кишининг кўнглини кўтариш, дилини, қалбини шод айлаш шу қадар савоб ишки, бу вайрон бўлган Қасбани обод қилиш билан баробардир.

Гулбаҳор МҲМИНОВА,
олий тоифали шифокор

БУ БИР БОҒКИ, ЭЪТИБОРДАН ЯШНАЙДИ!

Бошланиши биринчи саҳифада.

Бундан 16 йил аввал ташкил қилиниб, баркамол авлод тарбиясида бекиёс ижтимоий аҳамият касб этишига умид қилганимиз “Қамолот” бунга эришолмагани мамлакат ёшларининг республика анжуманида афсус билан қайд этилди. Давлат раҳбари томонидан бунинг объектив ва субъектив сабаблари ҳолисона кўрсатиб ўтилди.

Чиндан ҳам “Қамолот” асосан фаол ва иқтидорлиларни қизқирган масалалар юзасидангина иш олиб бориб, ёшларга тааллуқли долзарб масалалар, бандлик, бир мақсад йўлида бирлашиш, уюшмаган ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш бўйича таъсирга эга бўлмади. Бу масалада Ҳаракат билан бир қаторда маҳаллий ҳокимликлар, ички ишлар бўлиmlари, прокуратура, суд, маҳалла идоралари ҳам масъул бўлгани ҳолда амалда доимий ҳамфикрлик, ҳамкорлик этиш-мажбурати очик айтилди. Бу Президентнинг Халқ қабулхоналари ва Виртуал қабулхонасига келиб тушадиган мурожаатларнинг аксарияти “Бизни ҳеч ким эшитмайди”, “Бизни ҳеч ким тўшунмайди”, “Биз билан ҳеч ким қизиқмайди”, “Раҳбарлар ўзини ўйлаб билан овера” деган мазмунда эканлиги билан изоҳланди.

Минглаб ёшлар, айниқса, қишлоқ жойларда давлат ва жамиятнинг эътиборидан четда

қолиб, улар билан деярли ҳеч ким шуғулланмагани оқибатида уюшмаган, яъни, ишсиз, ўқишга киролмаган, бирон тайинли машғуллот билан банд бўлмаган, салбий таъсирларга берилувчи ёшлар сон ортиб бораётгани хавотир билан қайд этилди.

Бугунги кунда “Қамолот” ёшлар ҳаёти билан боғлиқ ҳамма нарсасида масъул ва айна пайтда ҳеч нарсасида жавоб бермайдиган, мўрт ва заиф бир тузилмага айланиб қолгани афсус билан тилга олинди. Президентимиз, ўз навбатида, ёшларимиз чин дилдан интиладиган, улар билан самарали иш олиб борадиган замонавий, кучли бир ташкилотга жиддий эҳтиёж юзага келганини қатъий таъкидлади.

Ўзбекистон ёшларини орзу-интилишлари, ҳаёти ва касбий қизиқиш доираси, ижтимоий мақсадлари бўйича бирлаштирадиган, улар манфаатларининг ҳақиқий ҳимоячиси бўла оладиган расмийлашмаган холи демократик ёшлар ташкилотини тузиш ҳақидаги тақлиф асосида мамлакатимизда мутлақо янги нодавлат-нотижорат тузилма — Ўзбекистон ёшлар иттифоқи ташкил этилди. Ёшлар иттифоқи ёшларнинг чинакам суянчи ва таянчи бўла олиши учун унга катта қўмак ва ваколатлар берилди.

Кун кеча Ўзбекистон Президенти мазкур ташкилотнинг ҳуқуқий мақоми, асосий мақсад ва вазифалари белгиланиши, унинг

ижтимоий ҳаётимиздаги ўрни ва нуфузи, обрў-эътибори ошишини кафолатлайдиган фармони қабул қилинди. Унга кўра, Ўзбекистон ёшлар иттифоқи раҳбари айна вақтда Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёшлар сисёсати бўйича давлат маслаҳатчиси, шу билан бирга, у Президент фармонига биноан Олий Мажлис Сенати аъзоси этиб тайинланиши, ташкилотнинг вилоят, туман ва шаҳар бўлиmlарининг раҳбарлари эса тегишли ҳоқимларнинг ёшлар сисёсати бўйича маслаҳатчилари этиб тайинланиши белгиланган.

Албатта, бундай кент ваколатлар барча бўғиндаги давлат органлари раҳбарларининг жойларда соҳалар бўйича ёшлар билан доимий мулоқот олиб боришини, улар олдида ҳисобдор эканликларини амалда таъминлаш имконини беради.

Ёшларга оид давлат сисёсатини рўёбга чиқариш борасидаги жиддий янгиланишлар моҳиятида бир муҳим жиҳат борки, бу ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Яъни, айна пайтгача жойларда ёшлар масалалари давлат бошқаруви идоралари томонидан дегир эътиборсиз қолдирилиб, бу “Қамолот”нинг иши деган қараш урф бўлиб қолган эди. Ўтган йили қабул қилинган “Ёшларга оид давлат сисёсати тўғрисида”ги қонунда қайси давлат бошқаруви тузилмаси қандай масалаларда масъул экани, қачон ким би-

лан ҳамкорлик қилиши, қайси масалани қандай ечиши каби саволлар аниқ ифодасини топди. Қолаверса, Президентимизнинг юқоридида таъкидланган “Ёшларга оид давлат сисёсати самараларини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятини қўллаб-қувватлаш тўғрисида”ги фармони шу йўналишдаги ишларни янги юксак босқичга кўтаришнинг амалий ечимларини тақдим этмоқда.

Иш билан банд бўлиб даромад топиш, тadbиркорлик қилиш, имтиёзли кредитлар асосида шахсий уй-жойга эга бўлиш, замонавий хушманзара масканларда маданий ҳордиқ чиқариш, оила бағрида орзулар сари интилиб яшаш ҳар бир ёшнинг орзуи, мақсади десак, адашмаймиз. Бугун юртимизда мана шундай ёруғ орзулар, аниқ мақсадлар рўёби учун яратилган шарт-шароитлар ҳақида узоқ гапириш мумкин. Бироқ бунга муносиблик масъулияти, дахлдорлик туғрисида ҳақиқат уйлашмиз, ота-она, устоз-мураббий, катта авлод вакиллари ёшларимиз таълим-тарбиясига эътибор қаратишимиз, яратувчанлик ва бунёдкорлик йўлида юрши эҳтиёжини ҳис қилишларига қўмаклашимиз керак.

Бу борада ҳам ўзига хос ёндашув тақлиф этилмоқда. Яъни, жамиятда мутлақо, китобхонлик маданиятини юксалтириш орқали қўллаб-йитимий муаммо-

лар келиб чиқишининг олдини олиш гоёси илгари сурияпти. Шунинг учун ёшлар ҳаёти, уй-кечинмалари, энг муҳими, уларни қийнаётган масалалар ечим топилишида оммавий ахборот воситалари, аввало, иттиҳослашган ёшлар матбуоти ўз фаолиятини тўдан ўзгартириши керак, деган талаб ҳар томонлама асослидир. Бу бизга қуруқ ва расмий гаплардан танқидий таҳлилга ўтиш, креатив ёндашувлар асосида ҳаётнинг бор мураккабликларини ёритишда фаоллик кўрсатиш дастуриламаларимиз бўлиши кераклигини аналатади.

Бугун “Ўз боланинг ўзинг асра!” деган даъват ҳар биримизга фарзандлар тарбияси учун масъулият ва бурчимизни эслатиб тургани жоиз. Негаки, ёшлар ҳам бир боғ, бир бўстон каби парваршиш ва эътибордан яшнайдилар.

Зеро, асли оилапарвар, болапарвар бўлган халқимиз ҳаёти мазмунини фарзандлар фазлу камолда кўради. Ўзбек халқи учун бу даъват давлат раҳбарини томонидан чексиз меҳр билан ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётган бир шароитда жамият ҳам шунга ҳамоҳанг ҳаракат қилиши, унинг ҳар бир аъзоси бу борада ўз ҳиссасини қўшишга интилиши лозим.

Фахриддин КАРИМОВ,
“Turkiston” ва “Молодежь Узбекистана” газеталари бош муҳаррири

Эсимда, биз қишлоқ қизлари учун энг кўп китоб ўқийдиган дамлар қиш кунларига тўғри келарди. Ўзини қиш тунлари — ташқарида қор ёғиб турганда сандал атрофида ўтириб мутлақо билан банд бўлиш чиндан-да завқли эди.

“Ургут садоси” таҳририяти қошида ҳар ўн беш кунда “Чашмалар” алабий тўғараги машғулот бўлиб ўтарди. Тўғаракада беш йўналиш бўйича иштирокчиларини тўдан ўзгартириши керак, деган талаб ҳар томонлама асослидир. Бу бизга қуруқ ва расмий гаплардан танқидий таҳлилга ўтиш, креатив ёндашувлар асосида ҳаётнинг бор мураккабликларини ёритишда фаоллик кўрсатиш дастуриламаларимиз бўлиши кераклигини аналатади.

Бугун “Ўз боланинг ўзинг асра!” деган даъват ҳар бир

Муҳаббат ТУРОБОВА

ЎЎЛИМДАҲ ХАТ КЕЛДИ

1940 йилда туғилган. Тошкент давлат университетининг филология факултетида ўқиган. "Тўёна", "Қумуш томчилар", "Қўш кабутар", "Оқ гуллар", "Меҳрим меваси" сингари ҳикоя ва шеърӣ тўпламлари чоп этилган.

ЮРТИМ

Сенинг тинчинг, ороминг учун
Тиник, тошқин булоғинг бўлсам.
Йўларингни нурга тўлдирган,
Сўниш билмас чироғинг бўлсам.
Далаларинг ҳосилга буркаб,

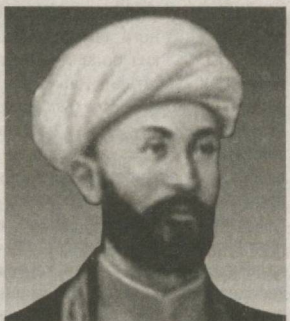
Мева берган тўпроғинг бўлсам.
Боболардан сўзлаб ҳикматлар,
Гуллаб ётган бир боғинг бўлсам.
Сен қўшсан замин юзида,
Мен доларанг яноғинг бўлсам.
Она юртим, гуллашинг учун
Мен ям-яшил япроғинг бўлсам.

Бошланиши биринчи саҳифада.

Биринчидан, Исоҳқон тўра Ибратнинг истеъдоди қамрови кенглиги, илм талаб қилишдаги айрича шижоати замонамиз ёшлари учун чин маънода ибрат намунаси бўла олади. Унинг замондоши Иброҳим Давроннинг мана бу сўзлари ушбу фикр далилидир: "Исоҳқон тўра улуғим диния ва фанния ва адабияда устози комиллиги билан бутун Фарғона ва дигар жиҳат Осиёи Вустода инкор ўлунмас даражада бир мавқеи мумтоза тутмушдур. Исоҳқон тўра улуғим динияда мудarrisдур, фунунни дунявийда билушубҳа архитектор, техник ва механик ва физикия илминда тилифосинг, тилигориист ва химик десак яна оздур, чуқки бу илмларни билур. Исоҳқон тўра олим ва фозил бир зоти олий бўлуб, бу турфа фазоили инсонияга моли... Баъзи ихтироти ҳам бордур".

ИБРАТ ЗАКОСИГА ЭҲТИРОМ

Дарҳақиқат, Исоҳқон тўра миллатга манфаати етиши мумкин бўлган барча илмларни пухта эгаллади, ушбу соҳалар билан мунтазам шуғулланди. Маърифатни тарғиб этувчи шеърлар ижод қилди, замонасининг ўткир муаммоларига доир публицистик мақолалари билан матбуотда фаол қатнашди. Тарихий ("Тарихи Фарғона", "Тарихи маданият"), илмий ("Жомеъ ул-хутут", "Луғати ситтати алсина") асарлар ёзди. "Усули савтия" мактаблари ташкил этиб, ўқитиш соҳасида катта самараларга эришди. Литография машинаси Оренбургдан Қўқонгача поездда, Қўқондан Тўрақўрғонгача тўяда олиб келиб, "Матбааи Исоҳқия"ни ташкил этди. Матбаа эмблемасида нур таратаётган қўёш тасвири ўртасига "илм" сўзи нақшлангани илму ирфон тарқатиш буюк маърифатпарвар фаолиятининг бош мезони бўлганидан далолат беради.

Исоҳқон тўранинг бугунги ёшлар ибрат олиши зарур бўлган фазилатларидан яна бири илмга сўнгсиз рағбат, уни эгаллаш йўлидаги чинакам ғайрати ва шижоатидир. "Жомеъ ул-хутут" асаригада "Хар бир заввор ва аҳли фазл кишини кўрсам, кайфият ва таълимот маолларин андин сўрадим", деган сўзлари унинг бир инсон умри етиши маҳол бўлган улкан ишларни амалга оширганга беҳиз эмаслигидан дарак беради. Илм олиш йўлида у ҳеч бир меҳнат мушаққатдан чекинмаган, олдига улғу мақсадлар қўйган, уларни амалга оширишга муттасил интилган. Бу эса, ўз навбатида, юксак натижаларга олиб келган.

Иккинчидан, бугун биз чет тилларини ўрганиш зарурати ҳақида кўп гапирамиз. Кўп тил биладиганларга ҳавас билан қараймиз, таҳсин айтаемиз. Бу борада Исоҳқон тўра Ибрат даражасига эришмоқ ҳар кимга ҳам насиб эмаслигини эса кўп-да ўйлаб ўтирмаймиз. Иброҳим Даврон юқорида таъкидлаган мақоласида бу улғу мутафаккирининг турк, форс, ҳинд, рус тилларини билгани ҳақида ёзади. Ҳиндистонда экан, Ибрат инглиз тилини ҳам ўрганади. Мутафаккир тил би-

лиш сафар аҳли учун, айниқса, аҳамиятли эканига алоҳида урғу беради. "Саёҳат этдугум вақтларида Афғонистон, Ҳиндистон ва Форсiston шаҳарлари саёҳатида... бир лисон сафар аҳлига юз олту барибаринда ишлади", деган сўзлари бунга тасдиқлайди.

Замондошларининг эътирофига, Исоҳқон тўра Ибрат ўзи қайси бир фазилатга эришган бўлса, айна фазилатларни бошқа одамларда ҳам мукамал суратда кўрмоқ истаган. Ана шундай хайрли истак "Луғати ситтати алсина" ("Олти тилли луғат") асарининг яратилишига сабаб бўлган. Наинки ўтган XX аср, ҳатто бугунги XXI юзйилликда ҳам уч-тўрт тилли луғатлар тузилгани маълум, бироқ олти тилли луғат яратилган эмас. "Луғати ситтати алсина" – жаҳон луғатшунослиги тарихидаги ноёб ҳодиса. Мазкур луғат ўзбек, араб, форс, ҳинд, турк ва рус тил-

чиликлари, экинлари, савдо-сотик ишлари, ерости қазилма бойликларини ҳақидаги энг муҳим маълумотларни ёритди. Ҳатто жой номларининг келиб чиқиши масаласига ҳам диққат қаратди.

Тўртинчидан, ёзувлар тарихи бўйича нодир мутахассис сифатида олиб борган изланишлари Ибратнинг бекиёс илмий-ижодий салоҳиятига далил бўла олади. Бу жиҳатдан, унинг "Жомеъ ул-хутут" асари алоҳида аҳамиятга эга. Асарда қадимги пиктографик битиклардан иброний, сурёний ёзувларига, санскрит, қадимги финийк ёзувларидан юнон, лотин ёзувларига, ҳинд, арман, грузин ёзувларидан араб, уйғур ёзувларига – дунё халқларининг жами 41 хил ёзув тизими ҳақида маълумот берилган. Ўша даврда Туркистонда амалда бўлган араб хатининг сулс, тавқиъ, райҳоний, зулф, ҳумоюн, турра каби

шакллари тўғрисида, хусниҳат санъати хусусида фикрлар билдирилган. Муаллиф араб хати ҳақида сўз юртиб, дастлаб кўфий ва насх ёзувлари жорий бўлиб, улардан сулс хати яратилганини, сулсдан таълиқ, бу иккисидан настаълиқ хати юзага келганини аниқлайди. Настаълиқ 900-ҳижрийда эронлик Хўжа Мир Али Табризий томонидан ихтиро қилинган, бу хат Арабистонда жорий бўлмагани, ундан асосан Ҳиндистон, Туркистон ва Қошғар тарафларда истифода этилгани ҳақида ёзади.

Мусулмонча хатнинг ўн етти турида қалам юргизган (Иброҳим Даврон таърифи – Н.Ж.), дунё халқлари ёзуви тарихини ўрганиб, "Жомеъ ул-хутут"дек ноёб асарни яратган алломанинг бу борадаги меросини янада чуқурроқ ва муфассалроқ ўрганиш галдаги вазифалардандир.

Бешинчидан, улғу маърифатпарвар назари тийрак, дунёқароши кенг бир зиёли ўлароқ замонанинг жон томирини ушлаб, миллатнинг таназул дардига ташхис қўя олди. Бу дардини муолажа этмоқ учун қаламини юрак қонига ботириб, "Мезон уз-замон" асарини яратди. Бинобарин, миллатнинг дардларига дармон бўлмоқчи Исоҳқон Ибрат сингари маърифатпарварлардан ўрганмоғимиз зарур.

"Мезон уз-замон" асари адиб ижодий меросида алоҳида ўрин тутади. Асар номийёқ эътиборни тортида – "Замон тарозуси". Бу асарда олим замона эврилишлари ва уларга миллатдошларининг муносабати масаласига диққат қаратади. Ўз таъбири билан айтганда, бу мезон ила ўз асрига баҳо беради. Чунки "аввалги замон ва кейинги замонларни(нг) бўлак тарозуси бор".

Муаллиф боб ўрнига "мезон" атарини қўллайди. Бунинг замирида воқеликни идрок тарозисиде тортиш, унга муносиб баҳо бериш мақсади муҳассам эканини сезиш мумкин. Хар бир мезонда муайян масалалар таҳлил этилиши ҳам бу фикрни тасдиқлайди. Адиб жузъий сўзлар устида ўринсиз мунозара қилиб юрган уламо ва фузалони Ватан ва миллат учун қуйинмоқча чакради. Унинг фикрича, "иттифоқ ва иттиҳод зарурлиги ҳен кимини(нг) андишасида... Худо амринда уламо-лардин амри маъруф, ағниёдин эҳсон, бинои хайру имдод, фуқаро

ЙЎЛДА

Уйдан чиқдим,
Чарақлар қуёш.
Рўпарамда таниш-билишлар,
Астагина силкиб қўйиб бош,
Салом-алик қилиб қолишар.

Шундан қалбда меҳр аталган
Уйғонади илиқ бир туйғу.
— Омонмисиз? — дея қадалган
Ўша нигоҳ бунчалар эзгу.

Шу меҳрдан ёришиб юзим,
Юрагимда севинч туғғени.
Қушдек енгил сезаман ўзни,
Қалбда қайноқ ҳислар исғени.

Мадад бўлиб бу қадим удум,
Чечак очар йўлнинг давоми.
Бутунимга барака, унум —
Қўшилларининг тоншти саломи!

ХУШҲАБАР

Қуёш, шомма, бир дам кутиб тур,
Ўғлимдан хат келди!
Хат келди!
Хой қўшним, чиқа қол, тезроқ юр,
Ўғлимдан хат келди!
Хат келди!

Суюнчи бераман, истаганинг ол,
Шойим, атласми, қандми ё новвот,
Сен ҳам тортинмагин қошлари ҳилол,
Эшигим очгину қушдек ёз қанот.

Мен — гўдак! Айланиб чирпирак,
Рақсга тушайин сўрангиз ахир.
Хат келди ўғлимдан! Бу дарак
Шўжладай ёйилди, уйимда сўрур.

Ҳар сатрига садқа бўлсин жон,
Ҳар сатрида менга таниш ҳис.
Ўғлим — аскар топибди имкон
Хат ёзибди, йўллабди олқини.

Илҳақ эдим мактубга қўпдан,
Хушхабарга эдим интизор.
Соғинч эзган қалбимни зимдан
Муждасини ўқийман такрор.

Қувончимнинг чеки йўқ бутун,
Шодлигим — шалола, отилар сапчиб.
Олам мунаввардир мен учун бу кун
Дилим равшан тортди ҳижронни янчиб!

Қуёш, шомма, бир дам кутиб тур!
Ўғлимдан хат келди,
Хат келди!
Хой қўшним, чиқа қол, тезроқ юр,
Ўғлимдан хат келди,
Хат келди!

тадрижия" методини олиб кирди. Ўз мактабини парта, стол-стул, янги китоблар, дарсликлар, дафтар, қора тахта (доска), кураи арз (глобус) сингари замонавий ўқув ашёлари билан таъминлади. Миллий таълим тарихида янгилик ҳисобланган ҳафталик дарс жадвалини жорий қилди.

Профессор Улуғбек Долимов эътирофига, Исоҳқон Ибрат мактабидеги дарслар "...кўп ҳолларда "Исоҳқия боғи"да махсус ҳаракатли ўйинлар тарзида ўтказилган. 1912 йилдан эътиборан худди шу мактабда алоҳида қизлар гуруҳини ташкил қилган ва бу гуруҳга Хусайн Макаевнинг рафикаси Фотиҳа Макаевани ўқитувчи этиб тайинлаган. Исоҳқон Ибрат замонасининг улғу педагоги сифатида болаларни мактабдан бездирувчи, уларда муаллимга нисбатан ҳурмат эмас, нафрат ўйғотувчи тан жазосига биринчилардан бўлиб қарши чиқди, у фақат мактабда эмас, оилада ҳам болаларни калтаклаб тарбиялаш ўта нотўғри усул эканлигини алоҳида таъкидлайди".

Таълим-тарбия соҳасида қўйилган натижага эришмоқ учун, биринчи навбатда, миллатнинг онгу тафаккурини ўзгартирмоқ зарур эди. Ибрат ва бошқа маърифатпарварларимиз ўқиш-ўқитиш соҳасида жорий этган янгиликлар миллий мактаб-маориф тарқиётида бурилиш ясади. Зиёлиларнинг янги авлодини етиштиришда муҳим рол ўйнади.

Агар чархи кажрафтор Ватанимиз ва миллатимиз фойдаси тарафига айланганида, шўролар тузумининг қаттол қирғин-қатағон машинаси миллат зиёлиларининг гулларини ўз гирдобига тортаганида эди, маърифатпарвар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "қора машина" тўла китоблари билан бирга олиб кетилди, "миллатлар турмаси"нинг қурбонига айланди. Бироқ Ибрат ва ибратларнинг эзгу гоёларини қатлу қилган қондорлар жадидлар, шу жумладан Исоҳқон Ибрат орзу қилган юксак тараққиёт даражасига бундан юз йил аввал эришмоғимиз мумкин бўларди. Таассуфки, машъум 1937 йилда бутун вужудидан, руҳиятидан маърифат нури таралиб турган 75 ёшли Ибрат "

XX асрда яратилган энг яхши ўзбек прозаик асарлари ўтган
оз йилликдаги ижтимоий-сиёсий, ғоявий ҳодисалар риво-
дида аждодлар қадриятлари, халқнинг миллий менталите-
тини ўзида акс эттирган. Шу билан бирга, уларда адолат ва
бағрикенглик, ахлоқий омиллар ҳамиша ўствор бўлган. Ўшбу

Эркин КОМИЛОВ:

ДУОЛАР АСРАЙДИ БИЗНИ

Ўзбекистон халқ артисти Эркин Комилов билан ҳамсухбат бўлганлар, албатта, у кишининг одоби, бой маънавий дунёси, камтар-камсуқумлиги, сўзамоллигини эътироф этишади. Ҳаёт синовларида чиниққан, умрининг ҳар бир лаҳзасини том маънода санъат ривож учун бахшида этган бу инсон билан суҳбатлашни менга ҳам завқ бағишлади, ўзим учун истеъдодининг янги қирраларини кашф этдим.

— Эркин ака, суҳбатимиз аввалида ҳаётингизда туб бурилиш ясаган бирон воқеа ҳақида гапириб берсангиз.

— Андижон вилоятининг Хўжаобод туманидаги Кўфа қишлоғида туғилганман. Қишлоғимиз чеккасида ариқ оқар, уни ҳатлаб ўтиса нарғи ўш, Қирғизистон чегараси. 1952 йиллар эди ўшанда, машина йўл, онам қариндош-уруғлар билан бирга мени яёв ўша олиб кетганларини элас-элас эслаймэн. Бордин, залда ўтирибмиз, чамаси 6-7 ёшли болакайман. Қиличлар, қалқонлар, эски кийимлар билан томоша бўлди, кейин бариси тугади, лекин мен ҳамон бу қандай томоша эканини ўзим қаердалигимни тушунолмаймам. Қайтаётганимизда онамдан: "Ойи, мени қаерга олиб бордингиз?" деб сўради. Онам: "Сизни, болам, театрга олиб бордим", дея жавоб қайтарди. "Театр" сўзини илк бор ўшанда онамдан эшитганман. Кейин мундом "Мени театрга олиб борасиз", деб йўғлаб туриб олардим.

Отам Комил қори эскича ва янгича илмдан бохабар инсон эди. Онам: "Қори, ўлгингиз театрга олиб бординг, деб йўғлапти", деса отам: "Ўзингиз ўргатиб қўйдингиз, энди олиб борасиз-да", деганди. Шундан кейин онам театрга тез-тез олиб борадиган бўлди. Ўшанда онам юрагимга ташлаган учкун кун келиб аланга олиб кетишини билмаганман. Шу учкун мени санъат, маънавий, бахту иқбол сари етаклаган ва буларнинг барида онамнинг ҳиссаси бекиёс.

— Ўзингиз иштирок этган спектакллари томошабин сифатида кўрасизми ёки бу сиз учун хатолар устида ишлашми? Ҳамкасбларингиз ўйнаган ролларни муҳокама қиласизми?

— Ўзим ўйнаган ролларни оддий томошабин сифатида кўрмайман, умуман, ёшлиқда ўйнаган ролларимни мутлақо кўролмаймам. Яқинда ойнаи жаҳонда "Олтин девор"ни беришди. Ростини айтсам, ўзимга бундоқ тикилиб қарай олмаймам, ёшлигимни кўрсам, ғалати бўлиб кетаман. Энди, ҳар бир ижодкор ўз ролларига ижобий эмас, балки танқидий нуқтаи назар билан қараса, тўғрироқ бўлади. Ўзингизнинг камчилиқ, нуқсонларингизни кўрсангиз, кейинги филм ёки спектаклларда уни қайтармасликка ҳаракат қиласиз.

Ўзим билан тенгдosh ҳамкасбларимга айтолмаман, кўнглига келиши мумкин, лекин шогирдларимга айтаман. Мендан 5-6 йил кейин келган актёр-актрисалар бўлса ҳам айтаман. Таъкидлаб ўтишим кераки, рол экан-да, деб ҳамма нарсани ўйнайвериш яхиямас. Устозим Шукр Бурҳонов айтди: "Бўлар-бўлмас нарсаси чикмагин, халқни соғинтириб-соғинтириб ўйнагин, ҳадеб кўринаверсанг ҳам томошабин меъдасига тегиб қўясан". Меъдасига тегиш қандай? Ҳадеб чиқавер-

сангиз, образлар гўёки бир бирига уйқошиб кетади, фақат қўйлагингиз, дўпингиз ўзгаради, холос. Лекин ички тугўнлар, образ билан сингиб кетиш ва шунга ўхшаш ҳолатлар ўзгармайди. Бундайлар орамизда бор. Масалан, телевидениеда ўша актёр ҳақида кўрсатув қилиб, у ўйнаган ўнта филмдан қийқим-қийқим олиб, бир-бирига уланса, томошабин буни бит-

та филм, деб ўйлайди. "Э, мана бу ерда қўйлагини алмаштирибди", дейди. Албатта, юзни ўзгартириб бўлмайди. Актёр экранга, сахнага чиқдими, томошабин юрагини ларзага сола олиши керак.

— Бир вақтлар театрга одамлар кўп келишмасди. Ҳозир баъзида томошабинлар чипта тополмай овора бўлишади. Бунда кимнинг ҳизмати катта: актёрларнингми, режиссёрларнингми ёки сахналаштирилган асарнинг?

— Муштақилиқнинг илк паллалари, бозор иқтисодиётига ўтиш жараёни, кўпчилик одамлар нима қилишини билмай, сал доғдириб қолди. Эски тузмга ўрганган одамлар ойлиқни олиб тирикчилик қилиб юришган, уларга дабдурустдан "Энди аклингни ишлатгини ўзинг пул топ!" дейилганда анча саросимага тушиб қолишди. Спектаклларга келиш камайди. Ҳатто томошабин фақат комедияларгина келадиган бўлиб қолди. Замон тақозосига кўра театрда энгил-елпи асарларга қўл ури-ла бошланди. Лекин бундай давом этиши мумкин эмасди. Бадиий кенгашда: "Бу нотўғри йўл, театрга драма, трагедия, тарихий асарлар қўйилиши керак", дейилгандан кейингина шундай асарларга қўл урилди ва оқибатда бугун кўп спектаклларимизга театрга келибди чипта топиб кириб кетолмайсиз. Биз санъаткорларга "Халқни ўзингиз эргаштир, аммо орқасидан эргашиб кетиб қолма", дея қўли-маизга диплом беришади. Мухандислар инсон руҳиятини муҳандис, агар руҳиятни кўзгата олмасак, театрда рол ўйнамаганимиз маъкул.

Устозим Шукр ака: "Кулар экан, деб ҳар хил қилиқлар қилишга, сахнага нолэйик хатти-ҳаракатлар билан халқнинг меъдасига тегишга ҳаққимиз йўқ", дерди. Ҳар бир одамнинг

ўзига яраша нуқсони бор. Бенуқсон одамнинг ўзи йўқ. Шундайлар борки, нуқсонини ўзидан бошқа ҳеч ким билмайди, ичиде олиб юраверади. У одамнинг психологиясини тушуниш қийин бўлади. Масалан, бирон салбий ролда ўйнасам, спектакл охирига келиб ўша қаҳрамоннинг хору зор бўлганини кўрган томошабин театрдан шундоқ чиқиб машинага ўтириб кетмасдан, бир бекат ўзи билан ўзи гаплашиб кетиши, тил ва дил, дил ва тил орасида савол-жавоб бўлиши керак, дейман. Шу спектаклни беш юзта одам кўрган бўлса, улардан бештаси ақл йўлига ўтса, бу — театрининг муваффақияти, деб биламан.

— Актёрликда чўққига эришгач, у ёғи нима бўлади? Ёки бу соҳада чўққига эришшининг имкони йўқми?

— Йўқ. Чўққига етдим, деган одам ўлган билан баробар. Чунки бу сарҳад чексиз. Илм чексиз бўлганидек, санъатнинг ҳар бир жанри сарҳадсиз. Уларнинг ҳар бирида олам-олам маъно бор. Шукр Бурҳонов таъбири билан айтганда, "Мана бу юрак, яъни мотор

қўзғалади, у бош мияга, аккумуляторга заряд беради, у эса ўз навбатида оёқ-қўлларингизни юргизади. Агар юрак ишламаса, аккумуляторга заряд бермаса, сахнада оёқ-қўлларингиз қаерга қўйишни билмай қоласиз. Сен ролга шундай тайёр бўлиб чиқкинчи, сахнага кўтарилишинг билан томошабинни тизгинлаб ол, маҳоратингни кўриб ҳар дақиқда йўтал турадиган одамнинг ҳам йўтали эсдан чиқиб қолсин".

Актёр ўйнаётган ролига ўзи ишонсагина, томошабини ишонтира олади. Албатта, бунинг учун яхши асарлар, яхши режиссура керак, ана ундан кейин, яъни: актёр талаб-этилади. Бизнинг театримизда яхши актёр, актрисалар кўп. Уларнинг ички тугўнни ишга солиб, томошабини ларзага келтирадиган асарлар, зўр режиссёрлар керак.

— Сиздаги фалсафий мушоҳадакорлик, камтарлик, оғир-вазминлик ўтиб кетаётган йилларнинг таъсирими ёки табиатингиз шунақами?

— Отам кўп ўқиган одам эдилар. "Мен сени, ўз ҳақингни талаб қила билгин, деб ўқитганман. Бировнинг ҳаққини чўнтагингга солма, ҳаром лўқма емагин, сени ҳалоллик билан ўстирдим, сен ҳам ҳалол, пок бўлгин", деб тарбия қилган. Ота-она берган панду насихат, ўғитларни топтаб ўтишга ҳаққимиз йўқ. Ота-онасининг, устознинг дуосини олган, ўқиб, меҳнат қилган одамгина рўшнлик кўради. Дую бизни кўп бало-қазодан асрайди. Демак, ота-она бу дунёни тарқатиб кетгандан кейин ҳам улар юрагингизда ёққан эътиқод, имон нури ёниб туриши керак. Жисм руҳ билан тирик, руҳ эса жисмсиз ҳам тирик.

— Лаҳзаларнинг мангулиги ишонасизми?

— Албатта. Ҳозир меҳнат

қилиб, ўқийдиган замон келди, токи йиллар ўтиб, қариганимизда кексалик озукасиз қолмасин. Ҳатто бола-чақа, дўстга ҳам хор қилиб қўймасин. Оёқда маҳкам турган пайтимизда ўқиш, меҳнат қилиш керак, деб биламан. "Эй Худо, менга фарзанд ато этгин", деб нола қилганлар бор. Бойлик бўлмаса, бойлик сўрашади, беморлар "Соғлиқ бергин", деб нола қилишади, лекин "Менга ақл бергин", деган одамни кўрмадим. Ақлни ишлатса, ҳамма нарсани Яратгanning ўзи беради. Ўтаётган умрга, сонияларга ўта эҳтиёт бўлиш керак.

Темаш керак уни, У сув каби ўтиб кетаверади. Савоб асло самодан тушмас, Тилло ерга галдан тушмас, Кўкда учган ҳар жонзот қушмас, Ерда юрган уца билмасанг, Тугун тугма, еча билмасанг... Етим етган остона бўлгин, Онанг ўлган пешона бўлгин, Гул шохиди бир шона бўлгин, Қўл чўзмагин уза билмасанг, Кўл бўлмагин оқа билмасанг —

дейди шоир. Инсон шундай яшаши кераки, сиздан кейин сиз ўтган кўчалар ҳувилаб қолсин. Умрининг абадий эмаслигини биламиз. "Кимлардир мактанди савлати билан, кимлардир мансаби, давлати билан, нима билан мактанай, деб турган эдим мен, ажал чалиб ўтди навбати билан". Бу дунёнинг меҳмонимиз, шунга қараб иш кўрайлик. Қабристонларга бориб айланайлик. Руҳиятимиз энгил тортади. Уч кунлик дунёда фақат гўзаллик, маърифат, зугулик учун яшамок даркор.

Айниқса, бугунги бўлаётган ўзгаришлар, янгила-

нишларни кўриб яшамок даври келганига ишончинг ортади. Шу ўринда биргина мисол билан ки-фояланиш мумкин, деб ўйлайман. Ўтган ойнинг охирида Президентимиз Шавкат Мирзиёев Фаргона вилоятида бўлиб, у ерда ижтимоий-иқтисодий ислохотларнинг бориши, амалга оширилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари, янги лойиҳалар билан танишиш, ҳақ билан мулоқот қилиш чоғида Кўкон шаҳар театрида ижодкорлар билан мулоқотда бўлди. Учрашув чоғида театр санъатининг обрўйи ва нуфузини янада ошириш бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Бу ерда танқиди санъат намояндалари, драматурглар билан учрашувлар ташкил этиб, ижодий муҳит яратиб зарурлигини таъкидлаб, актёр ва режиссёрларнинг маъласини ошириш, ёш мутахассислар тайёрлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратди.

Шубҳасиз, бу гаплар санъаткорларга қанот бағишлаш билан бирга, катта масъулият ҳам юқлади. Кўкон шаҳрида Ўзбекистон давлат Санъат ва маданият институтининг филиали очилиши ва шу йилнинг ўзидеёқ актёрлик йўналиши бўйича 25 та ёш йигит-қиз талабалikka қабул қилиниши қувончли воқеа бўлди, деб ўйлайман. Азалдан улуг зотилар макон тутган бу шаҳарда энди воқидий камол топаётган санъатсавар ёшлар таълим оладилар. Ўйлайманки, бу ҳали санъат соҳасида амалга оширилиши кутилаётган улкан ишларнинг бир уққун. Ҳали фарзандларимиз бундан ҳам улкан ишларнинг гувоҳи бўладилар.

Шахрибону НОЗИЛОВА суҳбатлашди.

Ўзбекистон давлат драма театрида таниқли ижодкорлар Кўчқор Норқобил ва Хосият Рустамова қаламига мансуб "Атиргуллар қисмати" асарини ёш режиссёр Ғофур Мардонов сахнага олиб чиқди. Драма муаллифлари тақдирнинг турли синовларига дуч келган, бирида бахту иқболдан масрурланиб, бирида шафқатсиз қисматдан озорланиб яшаётган беш нафар аёл кечмиши, дарду изтиробини қаламга олишган. Тимсолга кўра аёл гўзаллиги қип-қизил очилган атиргулга қиёсланади.

АТИРГУЛЛАР ҚИСМАТИ

Асарда шоирона, поэтик руҳ устуворлигини ҳисобга олсак, спектаклнинг жанри лирик драма деб белгилангани тўғри бўлган. Режиссёр спектакл композициясини драма матнига ҳамоҳанг тарзда курган, воқеалар изчиллигини, сюжет мантқиқлигини таъминлашда муайян тадрижга роя қилинган. Драма персонажларининг характери, дунёқараши аёллар ҳикояси орқали очиб берилади. Томошада аёлларнинг хотиралари, руҳий кечинмаларини психологик талқинда кўрсатишга ҳаракат сезилади. Монологлар, сўзсиз сахналар томошанинг бадиий-эмоционал ҳарорати, лирик таъсирчанлигини оширишга хизмат қилади. Қаҳрамонларнинг исмлари мазмун ҳам рамзий. Хусусан, Маҳзуна — айбис айбдор, тақдир синовига учраган маҳкума, Орузгул — мундом ширин орзу билан яшовчи, фарзандли бўлиш бахтидан бенабис аёл, Ҳафиза — номард эрининг зулми туфайли санъат билан хайрлашган санъаткор, Лола — бахту иқболдан сарафроз, у аёллар орасида энг бахтлиси... Уларнинг кўнгли изҳорига қулоқ тутувчи шифокор Шаҳодат опа барчасининг қисмати, изтиробига шохид, ҳамроздек. Қаҳрамонларни бирлаштириб турган ягона туйғу — оналик ҳисси.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаббат Абдуллаева, актрисалар — Тамара Мирмақсудова, Нафиса Тошматова, Изроҳат Муродова ва Юлдуз Ҳайдарованинг образга ёндашуви, ҳис-туйғуларни рангин ҳолатларда акс эттириши эътиборга лойиқ. Айниқса, Тамара Мирмақсудова ижросидаги Маҳзуна образида кечинмага бой, курашчан, фарзанд дийдори учун ҳар нарсаси аёл тимсолни кўраимиз. Т.Мирмақсудова қаҳрамонининг ана сифатидаги кечинмаларини ишонарли кўрсата олган.

Нафиса Тошматова — Орузгул фарзанд дийдорига зор. Унинг фарзанд илжинидаги ёзғиришлари, оқу-илтижолари актриса томонидан жўшқин ҳарорат ва психологик услубда талқин этилган. Юлдуз Ҳайдарова ижро этган Лолага атрофдагилар ҳавас қилади. Боиси, суйган ёри, фарзанди бор. Очиги, шу персонаж спектаклга кўтаринки қайғити бағишлайди, сахнадаги тушқун манзарани бир қадар тўзғитиб юборади. Афсуски, актриса Лоланинг зоҳирий қувончи, равиш-рафторига андармон бўлиб, ички дунёси, аёллик фазилатларини илқийди етолмаган.

Воқеалар, кўринишлар тез-тез алмашиб тур-

са-да, сахналаштирувчи расом И.Рустамов шунга монанд сахна жиҳозлари, декорацияларни ишга солмайди. Маҳзунанинг қамоққа олиниши лаҳзасини истисно этганда, илк сахнадан то сўнгисига қадар таъсирий композиция деярли ўзгармайди. Аслида, декорация спектаклда замону маконни ҳаракатга келтирувчи, асардаги драматизм ва томошавийликни қучайтирувчи муҳим мезон саналади.

Боз устига Маҳзуна ҳибсага олиниб, озодликка чиққунча орадан олти йил вақт ўтади. Бироқ шунча мuddат на сахнавий муҳитда, на декорация, на актёрлар қиёфасида сезилади. Фикримизча, бу ўринда режиссёрнинг расом билан ҳамкорлиги кўнглидагидек бўлмаган.

Спектаклга барча аёллар образини бирлаштирувчи, асардан кўзланган мақсадни мужассам этувчи рамзий аёл сиймоси ҳам киритилган. Унинг иштироки воқеаларга фалсафий мазмун бағишлайди. Оппок либосдаги аёл (М.Хуррамова) бамисоли зугулик, гўзаллик, меҳр-садоқат тимсоли бўлиб гавдаланади.

Томоша ёруғ хотима билан тугайди. Фарзанди дийдорини кўсаб яшаётган Маҳзуна озодликка чиққач, ҳамшира Шаҳодат опанинг хонадонига боради, туйқус ичкаридан ёқимли куй эшикдилади. Маҳзуна шу куйни, малаётган фарзанди Умиджонни бағрига босиб қучаркан, азалдан она ва боланинг бир тану бир жон экани, бу икки вужудни бир-биридан айро тасаввур қилиб бўлмаслиги аён бўлади.

Замонавий драматургияни сахналаштириш йўлидаги изланишлардан бири бўлган "Атиргуллар қисмати" спектакли театр репертуаридан ўз ўрнини топишига ишонамиз.

Шоҳрух АБДУРАСУЛОВ

МАВСУМ ЯКУНЛАНДИ

Ўзбекистон давлат мусикали комедия (оперетта) театри мухлислари мавсум мобайнида театр репертуаридан жой олган "Роз-Мари учун тўй либоси", "Икки бойга бир малай", "Ўғирланган келин", "Аршин мол олон", "Ҳаёлпарастлар" каби мумтоз асарларни, "Кафтардаги юрак", "Чет элликлар учун қўй", "Бу маҳаллада бўлганди" сингари замонавий мавзудаги мусикали спектакллари томоша қилдилар. "Светофор", "Мамат кулол", "Фаришта Ойгулнинг совғаси", "Сеҳрли дон" каби спектакллар болаларга қувонч бағишлади.

Мавсум давомида сахналаштирилган рус адаблари Ильф ва Петровнинг "Ўн икки стул", француз ёзувчиси Ж.Летразининг "Ижарага берилган бола" мусикали комедияларни жамоатчилик илқ қутиб олди. "Мафтунингман" кинофилми асосида режиссёр Г.Нажидова сахналаштирган шу номдаги спектакл-концерт премераси кенг жамоатчилик эътиборини тортиди ва фикр-мулоҳазаларга сабаб бўлди. Санъат ва маданият институти талабаси диплом спектакли сифатида сахналаштирилган "Сеҳрли дўпни" мусикали эртак-спектакли ва "Арча қаёққа қочиб кетди" томошаси эса болаларга яхши тухфа бўлди. Театр жамоаси "Бу маҳаллада бўлганди" мусикали спектакли билан Бухоро вилоятида ижодий сафарда бўлиб қайтди. Сафар давомида Бухоро вилояти мусикали драма театри биносида бепул спектакллар намойиш этилди.

Оперетта театри навбатдаги мавсумини "Хонума" (муаллифлар А.Цагарели, композитор Г.Канчелия) спектакли билан якунлади. Икки пардали ушбу мусикали комедияда театрининг етакчи ва ёш актёрлари маҳоратларини намойиш этишди. Оммавий сахналарда хор ва балет артистлари иштироки ҳам томошабинларга манзур бўлди.

Фарида НАРЗИЕВА

ЮРАГИМДАН ЧИҚМАС СИРА

Хоразм аънавий қўшиқчилик санъатининг машҳур наомандаси Комилжон Отаниёзов 58 йиллик қисқа умри давомида хоразм мақомларини, дostonларини ижро этиш билан бирга ўзига хос янги услуб ҳам яратди. Ҳофизнинг дастури салмоқли бўлиб, юзлаб ижроларни ўз ичига олган. Ўнлаб сувора ва савти суворалар, "Хоразм сеғоҳи", "Ўлтурғуси", "Чоргоҳ", "Феруз I, II, III", "На тилар мандан", "Айрилма", "Саламано", "Найларам" сингари қўшиқлар шулар жумласиданди. Унинг дастуридан қорақалпоқ, туркман, тожик, қозоқ, ҳинд, озарбойжон қўшиқлари ҳам кенг ўрин олган эди. Ҳофиз қўшиқ айтиш билан бирга ғазаллар ҳам ёзарди. Бастакор сифатида ўзининг шеш ва ғазаллари, муҳаммасларига куй басталаб ижро этганди. А.Степанов, А.Ҳайитбоев билан ҳамкорликда "Азиз ва Санам", "Ошиқ Ғариб", "Сўнгги хон" драмаларига мусиқа басталади. Комилжон Отаниёзов Отаҳий номидаги Хоразм вилояти театрида актёр сифатида ҳам қатор образлар яратди. "Фарҳод ва Ширин"даги Фарҳод, "Тоҳир ва Зухра"даги Тоҳир образларини мухлислар ҳозир ҳам эслайдилар.

Комилжон ака жуда кўп шогирдлар етиштирди. Хоразм мусиқа санъатининг ўтган аср 50-60 йиллардаги ривожининг номи билан боғлиқ. Устоз қатор ашула ва рақс ансамблларини тузиб, уларга бадний раҳбарлик қилди. Айниқса, "Лазги" ашула ва рақс ансамбли жуда машҳур бўлиб, юртимиздан ташқаридан ҳам довруғ таратди.

Яқинда Ўзбекистон халқ шоири, Сенат аъзоси Энахон Сиддиқова раҳбарлигида бир гуруҳ фарғоналик ижодкорлар Хоразмда бўлиб, буюк боболарнинг қадамларини

зиёрат қилди, жумладан, Президентимиз қарори билан барпо этилаётган Комилжон Отаниёзов музейи ва мемориал комплекси қурилиши билан танишди. Бу ерда амалга оширилаётган улугвор ишларга шохид бўлиб, қувручилар билан учрашув ўтказдик. Вилоят ҳокимининг қабулида бўлганимизда талбир юзасидан амалга оширилаётган ишлар ҳақида батафсил маълумотга эга бўлдик.

Сафар мумносибати билан Фарғона санъат коллежиди Комилжон Отаниёзов таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб ижодий анжуман ўтказилди. Тадбир қатнашчилари устознинг муборак овози ёзилган дисклар орқали унинг беназир санъатидан баҳраманд бўлишлар. Ёш ижрочилар устоз қўшиқларини қуйладилар. Учрашув ва мулоқотлар давомида Комилжон Отаниёзов қолдириб кетган улкан мерос чамия янглиг дилларга ҳузур бағишлашда давом этаётгани яна бир бор аён бўлди. Устознинг содиқ шогирди, таниқли санъаткор Ортик Отажонов қуйлаганидек:

Оташнафас қўшиқларининг баланд бўлар парвозлари,
Тоғлар аро, боғлар аро учиб юрар шўх созлари,
"Алиқамбар", "Феруз"лари, "Чанайлоз"у "Шаҳнос"лари,
Кулоғимдан кетмас сира устозининг овозлари,
Юрагимдан чиқмас сира майин-майин шўх созлари.

Ҳа, устоз қуйлаган умрбоқий қўшиқлар ҳаммаша шинавандалар қалбини ром этаверади, қўшиқчилик санъатининг яловбардори бўлиб маънавиятимизга хизмат қилаверади.

Султонали МАННОПОВ,
Ўзбекистон халқ артисти, Бастакорлар уюшмаси аъзоси

БЕНАЗИР ҲОФИЗ ХОТИРАСИ

Юртимизда халқимизнинг ардоқли санъаткори, "Хоразм бўлбули" дея эътироф этилган беназир Ҳофиз Комилжон Отаниёзов таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш учун қизгин тайёргарлик ишлари бормоқда. Пойтахтимиздаги "Туркистон" санъат саройида Маданият вазирлиги, Ўзбекистон Бадийи жамоалари ижодий бирлашмаси томонидан ташкил этилган гала-концерт ҳам ана шу санага бағишланди.

Дастур бошловчи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фатхулло Матсудов сахнага тақдир этган Маданият ва зирининг ўринбосари М.Ҳожиमतов устоз санъаткорнинг ўзбек миллий санъатидаги ўрни ва роли хусусида гапирди. Шундан сўнг К.Отаниёзов санъатининг давомчилари, мумтоз ва ўзбек халқ қўшиқларининг моҳир ижрочилари устоз ижро этган ва яратган ашулаларни томошабинларга тақдим этишди.

Гафур ва Ғулом Эшоновнинг "Мухаммас бахли", Сойиб Ниёзовнинг "Айрилма", Роҳила Рўзиеваннинг "Она нилдос", Зоҳиджон Мамадалиев ва Миршод Эловнинг "Доғман", Қаримбой Раҳмоновнинг "Уйнар", Зариф Азизовнинг "Хоразм сеғоҳи", Ўзбекистон халқ бахшиси Қаландар Норматов ва Феруз Норматовнинг

"Саёҳон боғладур", Очилбек Матчоновнинг "Дор манга найлар", Оғабек Собировнинг "Савти сувора" каби ашулаларини мухлислар тебраниб, бутун борлиқлари билан берилиб тингладилар. Гўзал қочиримлар, бетакрор овоз имкониятлари намоён бўлган жойда олқнишлар, "яшанг", "бор бўлинг"деган хитоблар янграб турди. Юртимизда жонли ижрода қойиллатиб қуйлайдиган соҳир овоз соҳиблари борлигидан қалблар гурурга тўлди. "Лазги" ашула ва рақс ансамбли ва "Хоразм" мақом ансамбли ижросидаги тароналар ҳам томошабинларни бефарқ қолдирмади.

Концерт номерлари орасида сўзга чиққан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Отаназар Матқубов, Ўзбекистон халқ артисти Абдулҳошим Исмомов, Ўзбекистон халқ шоири Омон Матжон Комилжон Ҳофиз ҳақидаги хотиралари билан ўртоқлашдилар.

Дастур сўнггида Ҳофизнинг шогирди, Ўзбекистон халқ артисти Ортик Отажонов устоз ҳақидаги хотираларидан сўзлаб, ўзининг "Устозни эслаб" ва Хоразм дутор мақомларидан "Мустаҳзод" ашуласини айтиб берди. Концерт барча қатнашчилар ижросидаги машҳур

ва жозибали "Лазги" ашуласи билан якунланди. Назаримда, шу кунни концертга келганлар том маънода ҳордиқ чиқариб, миллий оҳанглар сеҳридан қалблари нурафшон бўлиб уйга қайтдилар.

Мен эса қани энди шундай концертлар тез-тез ўтказилиб, ёшлар зални тўлдириб ўтирсалар, дея орзу қилдим. Айниқса, ёш хонандалар ва

эстрада оламига қадам қўяётганлар шундай тадбирларнинг олдинги қаторларини банд этсалар, ёмон бўлмасди. Чунки мумтоз ва ўзбек халқ қўшиқларини билмасдан туриб миллий эстрада санъатини ривожлантириш мумкин эмас. Бунда эса, шубҳасиз, устоз Ҳофиз Комилжон Отаниёзов ва унга ўхшаш миллий қўшиқ санъатини етук намояндаларининг фаолиятини ўрганиш, уларнинг ижроларини мунтазам тинглаб бориш муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи бу йўналишга ҳам жиддий эътибор қаратади, деган умиддамиз. Қўшиқ ва мусиқа ёшлар ҳаётининг ажралмас қисми экан, юқоридagi тақдирлар ҳам ҳаммаша аҳамиятли бўлиб қолади.

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва "Ижод" жамоат фонди Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти Ислам Каримов хотирасига бағишланган "Ёди ҳамиша ёдда" китобини нашр этиш бўйича наشريётлар ўртасида танлов эълон қилади.

Танлов муддати эълон чиққан кундан бошлаб ўн кун.

КИТОБНИНГ НАШР КЎРСАТКИЧЛАРИ:

Китобнинг бичими: 84 x 108 1/32, Муқоваси — қаттиқ, тиснение супер муқова, 4+4; гр. офсет қоғозда, 2+2 рангда; Нашр табоғи — 10,25; Адади 3000 дона.

ТАНЛОВГА ҚУЙИДАГИ ХУЖОКАТЛАР ТАҚДИМ ЭТИЛИШИ ШАРТ:

1. Нашр хизматини амалга ошириш ҳуқуқини берадиган лицензия (рухсатнома) нусхаси.
2. Картотека қарздорлиги тўғрисидаги маълумотнома.
3. Нархларни асословчи смета ҳисоб-китоблари.
4. Танловда иштирок этиш тўғрисидаги ариза (эркин шаклда).

Буюртмачи манзили: Тошкент шаҳар, Ислам Каримов кўчаси, 16-а уй.
Телефонлар: 239-27-88; 239-26-91;
227-08-30. Факс: 245-66-95.

КЕНГАШНИНГ ОЧИҚ ЙИГИЛИШИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти виртуал қабулхонасига лицензия олиш тартиби юзасидан турли савол ва таклифлар келиб тушмоқда. Шу муносабат билан илк мартаба ошкора тартибда, очик-ойдинлик тамойили асо-

Лицензия оласизми?..

сида очик Бадий кенгаш ташкил этилмоқда. Бундан кўзланган асосий мақсад — "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили" давлат дастури ҳамда "Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни ижросини таъминлаш, шунингдек, лицензия талабгорларига Ижодий кўмаклашувчи, вакиллар гуруҳи томонидан қўйиладиган талаб ва шартларга амал қилиш борасида ошкоралик тамойилларига эришиш, халқимиз, айниқса, ёшлар тарбиясига салбий таъсир кўрсатадиган саёз, миллий маънавиятимизга зид бўлган қўшиқлар пайдо бўлишининг олдини олишдан иборат.

Маълумки, лицензия олувчилар "Ўзбек-концерт" давлат муассасасига келиб қўшиқларини Ижодий кўмаклашувчи вакиллар гуруҳига жонли ижрода тақдим этишди. Гуруҳ хулосасидан келиб чиқиб, бадий жиҳатдан пухта қўшиқлар ижрочиларига лицензия берилади. Ижодкорларнинг таклифлари инобатга олиниб, лицензия олувчиларга енгиллик яратиш мақсадида Концерт-томоша фаолиятини лицензиялаш тўғрисидаги Низомга ўзгартириш киритилди. Яъни лицензияларни уч ой муддатга бериш тартиби жорий этилди. Кунни кеча Туркистон саройининг кичик мажлислар залида Ижодий кўмаклашувчи вакиллар гуруҳининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда 32 нафар лицензия олувчининг қўшиқлари Кенгаш аъзолари томонидан жонли равишда тингланди.

Мазкур жараёни лицензия оломоқчи бўлган ёш ижрочиларга ҳамда кенг оммага етказиш мақсадида кенгаш йиғилишига оммавий ахборот воситалари ходимлари жалб этилди. Бу жараён лицензия оломоқчи бўлган талабгорлар учун нафақат жонли ижродаги имтиҳон, балки маҳорат дарслари вазифини ҳам ўташи тайин. Етук мутахассисларнинг фикр-мулоҳазалари уларнинг келгуси фаолиятида, албатта, ёрдам беради.

Музаффар САЙФУЛЛАЕВ,
"Ўзбекконцерт" муассасаси матбуот котиби

ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазириликнинг Ёнғин хавфсизлиги институтида ЎзФА илмий текшириш институти академик ва профессорлари иштирокида давра суҳбати бўлиб ўтди.

Тадбирда Ион-плазма ва лазер технологиялари институти етакчи олимлари — академик Уткир Расулов ҳамда физика-математика фанлар доктори, профессор Шавкат Қиличев ўзларининг фундаментал, амалий-илмий тадқиқотлари тўғрисида муҳим маълумотларни беришди. Шунингдек, ҳар ик-

кала институт профессор-ўқитувчилари ҳамкорлигини изчил йўлга қўйишга келишиб олишди. Ёш олимлар билан ишлаш масалаларига алоҳида урғу бериб ўтишди.

Тадбир доирасида ёш ўқитувчи ва илмий ходимлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олдилар.

Отабек АКБАРОВ,
Ёнғин хавфсизлиги институти кадрлар бошқармаси инспектори

ФИДОИНИНГ БЎЛАЙМИЗ СЕНИ, ЎЗБЕКИСТОН!

5-7 июль кунлари Ёш ижодкорларнинг Зомин семинарида Драматургия кенгаши мутасаддиси сифатида иштирок этдим. Йигирма йил муқаддам пойдевори қўйилган мазкур ижодий тадбир қиммати ва аҳамиятига кўра ниҳоятда муҳим, тақдирли йўқ ҳодисадир.

Ҳар қандай истеъдоднинг униб-ўсиши

Иккинчидан, маълумотларга қараганда, китоб жавонларимиз асосан жаҳон адабиёти намуналари ҳисоби-га тўлдириляпти. Бунинг ҳеч бир ёмон томони йўқ эканини қайд этган ҳолда айтиш ўринлики, миллий ижод намуналари айна миллият ёшлари учун ўз адабиёти сифатида анчагина усту-

Инсон қайси ёшда бўлишидан қатъи назар яратса, бунёд этса, ихтиролар ичра илҳом билан яшаса, майсага боқиб улғулик, тошларга боқиб халимлик кўради, қалб кўзи очилади.

Назаримда, ижодкор ўғил-қизларимиз Зомин семинарига ўзларини ҳаваскор ҳис қилиб борган бўлсалар, қайтишда кўнгиллари Зомин тоғларидадек

юксалиб қайтди. Қалбларида қувончлари Зомин сойларидадек ширқиради. Аввало, Президентимиз томонидан кўрсатилган эътибор, Жиззах вилоят ҳокимлиги, Ёзувчилар уюшмаси томонидан яратилган шарт-шароит-

ва, Ашурали Боймурод, Нодир Жонузоқ, Ойдиниссо, Азизбек Турдиев ва бошқалар шеъринида ўз йўлини ахтарётган, ўзига хос овози, қутилмаган ташбеҳлари билан тенгдошларига намуна бўладиган ёш ижодкорлар

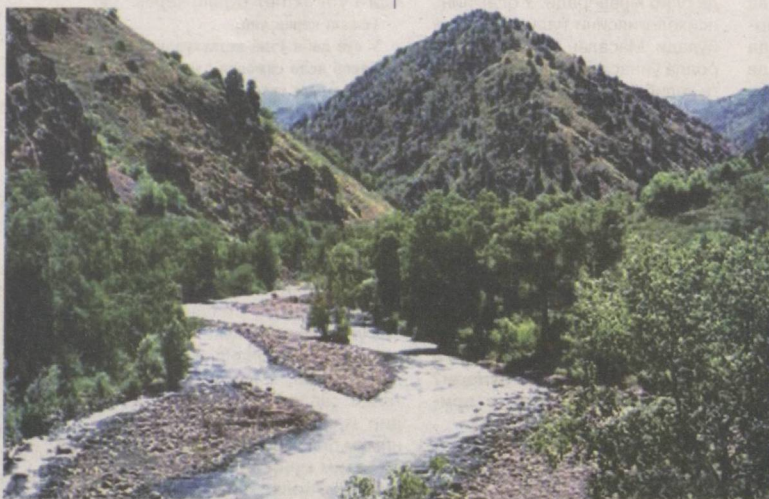
ИСТЕЪДОД НУРИ

лар, устоз ижодкорларнинг меҳр-муҳаббати иштирокчиларни ғолиблик шохсупасига олиб чиқди. Улар ижод оламига шунчаки ҳавас билан, муҳаббатсиз кириб бўлмаслигини англаб етдилар. Дилларида қатъий ишонч юз очди. Ёшларимиз Жомий ҳазратлари айтганларидек, "истеъдод инсонга ўзини эмас, ўзгаларни бахтиёр қилиш учун берилишини" амалда кўрди.

Шеърини шўъбаси таниқли шоирлар Иқбол Мирзо, Энахон Сиддиқова ва менинг раҳбарлигимда уч гуруҳга бўлинди. Шўъба аъзолари Ҳаётхон Ортиқбоева, Гавҳар Ибодуллаев

номини кашф этдилар. Булар самарқандлик Беғали Эшонқулов, фарғоналик Нозима Ҳабибуллаева, Тошкент вилоятидан Ҳафиза Абдумаликова, Навоий вилоятидан Алишер Боймуродов, сирдарёлик Рўхона Ашурова, Жиззахлик Абдулла Шарофидинов... Ишонч билан айтганимизки, улғу тоғлар бағрига борган ҳар бир ёш ижодкорда юксак чўққилар залвори билан нуру зиёсини кўрдик. Бу — истеъдод нури, муҳаббат нури. Қайсидир бўлоқнинг кўзи кечроқ очилар, аммо дил тубидаги покиза мавжлар чехраларида барқ уриб турарди.

Маҳмуд ТОИР,
шеърини кенгаши раиси

вор бўлиши шарт. Миллий адабиёт намуналари ўзининг ва жаҳон адабиётининг дурдоналарини ўзлаштирган ҳолда дунёга келиб, ўқувчилар кўлига етиб борса, бундай адабиётдан баҳраманд бўлган китобхон бир пайтда ҳам зиёли инсон, ҳам ватанпарвар сифатида шаклланади. Демак, Зомин семинари миллий адабиётимиз намуналари кўпайиши ва ривожланишига бевоқифа масъул ҳамдир. Келгусида семинар янада такомиллашиб, ривожланишини, ҳафталик ёки декада шаклида изчил ишлашни тилаб қолган бўлардим.

Шухрат РИЗАЕВ,
драматургия кенгаши раиси

ҚУДРАТЛИ КУЧ

Бундан йигирма йил бурун Зомин замида бунёд бўлган завқ сурур Президентимиз олиб бораётган ёшлар сиёсати боис яна катта куч билан яшай бошлагани қувонарли ҳолдир.

Адабий танқид ҳамиша жорий адабиёт ва мумтоз аъёнларимизнинг ўзига хос овози ва фаол тарғиботчиси бўлиб келган. Эътиборли жойи шундаки, бу йилги Зомин семинарида адабий танқид илк бор махсус шўъба сифатида иштирок этди. Тўғри, аввал Дўрмонда ўтказилган ёш ижодкорлар йиғилишида ҳам ушбу йўналиш махсус шўъба тарзида икки бор иш олиб борган, лекин ҳар сафар иштирокчилар бир-икки нафардан ошмаган эди. Яқунланган йиғинда мазкур шўъбада беш ёш ижодкор қатнашди. Улар тақдим этган адабий-танқидий мақолалар Адабий танқид кенгаши аъзоси, академик Бахтиёр Назаров иштирокида синчков таҳлил қилинди, ютуқ ва камчиликлар кўрсатилди. Ёшларнинг адабий танқид соҳасига қизиқиши ортиб бораётганини мамнуният билан қайд этган ҳолда айтиш жоизки, уларнинг аксарияти илмий тадқиқот билан адабий танқидни фарқламаётдилар. Зеро, адабий-танқидий мақола етакчи йўналиши ва руҳияти билан замонавий воқеликка туташуви лозимдирки, ҳозирги адабий жараёнда кечаётган тамойиллар, турли жанрларда яратилаётган асарлар адабий танқиднинг диққат марказида туриши зарур.

Иштирокчилардан фарғоналик Сарвиноз Саканова ва қорақалпоғистонлик Замира Айтимбетова ишлари алоҳида эътиборимизни тортди. Сарвинознинг жаҳоний адиб Ф.М.Достоевскийнинг "Телба" романи ҳақидаги ва Замиранинг улғу шоирини Музаффар Сайфуллаевнинг "Ўзбек-концерт" романи ҳақидаги ва Замиранинг улғу шоирини Музаффар Сайфуллаевнинг "Ўзбек-концерт" романи ҳақидаги таҳлил қилган мақолаларида ёш мунаққидларнинг мустақил ва чилгин нигоҳи алоҳида қайд этилди. Айниқса, Замиранинг умидимиз катта. Она тилидан ташқари ўзбек тилини яхши биладиган қизимиз келажақда ўз ҳудудда ўзбек адабиётини фаол тарғиб этувчи мунаққид бўлиб етишувига унга ижодий омадлар тиладик.

Хуллас, иқтидорли ёшларимизни адабий танқид соҳасига фаол жалб этиш борасида Ўзбекистонда кечган фикр-олишувлар, баҳс-мунозаралар баракали таъсир кўрсатади, деб умид қиламиз ва вилоятлар ҳудудий бўлиналаридаги маълум котибларидан бу борада жонбозлик кўрсатишларини сўраймиз. Зеро, адабий сингиларнинг тўлақонли янги авлоди шаклланаётганда ўзбек адабиётининг келажаги буюк бўлишига ишончи мумкин.

Сувон МЕЛИ,
адабий танқид кенгаши раиси

Болалар адиблари бутун дунёдаги каби бизда ҳам азалдан анча тахчил. Шу боисдан бўлса керак, илгарилари ёш ижодкорлар семинарига бошқа жанрларда қалам тебратувчиларга нисбатан камроқ — баъзан икки, баъзан уч нафар иштирокчи келар эди.

Бу йилги анжуманда болалар адабиёти бўйича қатнашувчилар сони етти нафарга етгани қувончли ҳол бўлди. Бундан-да шодлантирадигани шуки, тақдим этилган асарлар ўзининг мазмунан пухталиги, мавзуларнинг рангбаранглиги, сатрларда реал турмушимиз жозибалари тиникдан-тиник акс этиши билан диққатимизни тортди. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўтабоев билан бирга хоразмлик Азамат Худойберганов, Жиззахлик Ўткир Тотлибоев, андижонлик Моҳидил Абдуллаева, сирдарёлик Гулмира Исмолова, наманганлик Нодира Набиева, тошкентлик Севинч Авазова, қашқадарёлик Кибриё Холматованинг тўпламларини таҳлил қилар эканмиз, шу навқирон ёшда бу қадар мағзи тўқ шеърлар, ҳикоялар ёзиш даражасига етиб улғуришгани бизни хурсанд қилди. Бошқа

Бундан йигирма йил бурун Ўзбекистон оромгоҳида бўлиб ўтган ёш ижодкорларнинг Зомин семинарида иштирок этган эдим. Ушанда баҳаво табиат кўйида юртимизнинг турли гўшаларидан ташир буюр-

рида мамлакатимизнинг барча вилоятларидан ўндоқ ортиқ ёш ижодкорлар иштирок этди. Адиблар Тўлқин Хайит, Исажон Султон билан биргаликда семинарга тақдим этилган машқларни ўқиб чиқарканмиз,

сат ичида ёзилган иншолар барча гумонларимизни тарқатиб юборди.

Бу йилги иштирокчилардан айримларини истеъдодлироқ дея ажратиб кўрсатиш қийин. Бунинг устига, шўъба ҳайъати

ЭРТАМИЗДАН КЎНГЛИМИЗ ТЎҚ

ган, кўзлари чақнаб турган йигит-қизларнинг машқларини диққат билан ўқиб чиққандик, имконимиз даражасида баҳолаб, тавсиялар бериб, йўл-йўриқлар кўрсатгандик. Шукрки, адабиётни ҳавас эмас, қисмат деб билган ўша қаламшаклардан бир эмас, бир нечтаси насримизда ўз ўрнини топишга улгурди. Ва, таассуфки, биз умид билдирган, ҳаттоки ишорини ёзганмикин, деган ишти-боҳа ҳам бордик. Бироқ ижодкорнинг салоҳиятини, асл иқтидорига кўзгу вази-сини ўтовчи кичик синов, яъни берилган мавзуда, қисқа фур-

насримизнинг эртанги кунига ишончимиз ортигани эътироф этдик. Дарҳақиқат, ёш қаламшакларимиз анчангина дадиллик, жасорат ва айна пайтда ўзларига хос адабий маҳорат билан жиддий мавзуга қўл уришган. Ўзимизга маъқул бўлган, ҳаттоки ҳайратлантирган айрим машқларни мана шу 18-20 яшар йигит-қизларнинг ўзлари ёзганмикин, деган ишти-боҳа ҳам бордик. Бироқ ижодкорнинг салоҳиятини, асл иқтидорига кўзгу вази-сини ўтовчи кичик синов, яъни берилган мавзуда, қисқа фур-

аъзолари уларнинг ижодий ишларини янада сайқаллаб, марказий газета-журналларга тавсия этиш устида ишлашни давом эттирмоқда. Шундай бўлса-да, хоразмлик Махфуза Иброҳимова, қашқадарёлик Жавлонбек Жовлиев, Жиззахлик Муқаддас Саримсоқова, андижонлик Махбубахон Жалол-хонваннинг номларини алоҳида қайд этиб ўтишни истардим. Умид қиламизки, иқтидорли ёшларимизнинг асарлари ўз ўқувчиларини топади.

Абдуқом ИҲЛОШЕВ,
наср кенгаши раиси

ДАВР КЎЗГУСИ

да юртимиздаги тинчлик ва фаровонликни қадрлаш, Ватанини севиш, унга чинакамига фидо бўлиш каби туйғулари уйғотиш, тарбиялаш вази-фалари англашилди. Биз семинарга тўққиз нафар ёш ижодкорнинг бадий ишлари билан танишдик. Улар орасида бугун жамият истаган истеъдод соҳиблари борлигини кўриб, қувондик. Навоийлик Рўзиқул Очилов, андижонлик Зулхумор Орифжонов, қашқадарёлик Муҳаммадали Мамадалиев, наманганлик Жаҳонгир Номозов, хоразмлик Дилмурод Машарипов каби ёшларимизнинг ижод намуналари бизни қувонтирди ва улар билан мунтазам ижодий алоқаларни йўлга қўйишга келишиб олдик. Семинар қатнашчиларининг бундан кейинги ижодий фаолияти жамо-

атчилик кўз ўнгида шаклланади. Уларнинг катта ижод бўстонида қадрларини тиклаб, айтар сўзларини дадил ифода қилиш ижодкор бўлишига кўмак берамиз. Ҳар қандай ниҳолни меҳр яшнатгани сингари бугунги ёш ижодкорларга рағбат керак, уларни фарзандларимиздек авайлаб ўстирсак, улар адабиёт бўстонида янада обод этувчи ижодкорлар бўлиб етишадилар. Мамлакатимизда бунинг учун барча имкониятлар яратилган. Давлатимиз раҳбарининг мамлакатимиз ёшлари тақдирига, уларнинг жамиятда ўз ўрниларини топиб, амалга оширишга қўйилган бунёдкорлик ишларимизга янги куч бўлиб қўйилишлари учун юксак эътибор ва ғамхўрлик кўрсатганди биз ижодкорларга ўрнатилган бўлмоқда.

Ўқтам МИРЗАЁР,
бадий публицистика кенгаши раиси

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ:
"МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИ"
АКЦИОНЕРЛИК КОМПАНИЯСИ

Сайтнинг ўзини ўқиб QR-кодни
телефонингиз орқали сканер қилинг.

Манзил: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91
Котибият — 233-49-93

Электрон манзил: uzas.gzt@mail.ru

Танқид ва адабиётшунослик бўлими: 233-58-86
Ижтимоий ҳаёт бўлими: 233-57-42

Санаат бўлими: 233-56-40
Назм ва наср бўлими: 233-58-60

Бош
муҳаррир
Сирожидадин
САЙИД

Тахриратга келган қўлёзмалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтариб берилмайди.
Муаллифлар фикри тахрират нуктаи назаридан фарқлангани мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи муҳаррир — Жўрабек ЖАҲОН
Саҳифаловчи — Зафар РЎЗИЕВ

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Босмахона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 21.20

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 26.11.2014 йил 0283-рақам
билан рўйхатга олинган. Адади — 3533. Буюртма Г — 782. Ҳажми — 3 босма табоқ А-2.
Навр кўрсаткичи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 3 5 6

ЖУМА КУНЛАРИ
ЧИҚАДИ.

СОТУВА НАРХИ
ЭРКИН.

ISSN 2181-6134

